

Debesuota, dieną 25°, naktį 15°
Saulė teka 6:54, leidžiasi 5:16

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian in The United States

VOL. LXI

Price 15c

Chicago, Ill. — Pirmadienis, Vasario-February 10 d., 1975 m.

Kaina 15c

34

KONGRESO NARIAI KRITIKUOJA KISSINGERI

STASIO ŽADEIKIO, VLIKO TARYBOS PIRMININKO PRANEŠIMO SANTRAUKA

Vliko seime 1974.12.7, Boston, Mass.

„Vliko Tarybos vardu man tenka pasveikinti ir pasidailinti kelionis mintimis, kurios galėtų būti naudingos ir jums idomios. Vlikas turi daug įvairių darbų ir jo veiklai yra reikalinga daug talentingų žmonių ir nemažai išlaidų. Šio meto dvasia yra daugiausia nesklaidumų, ginčų, pasipriešinimų ir nesutarimų ženkle. Toji pasaulinė negatyvi įtaka veikia ir į lietuvių organizacijas, į Vliką ir gal net pačią Lietuvą pasiekė.“

Jau pasigirsta ir mūsų tarpe nebesuderinamų skirtumų, ki-virtųjų ir skaldymų. Yra tik vie-na Lietuva ir tik vienas mūsų aukščiausias tikslas — Lietuvos išlaivimas. Tai atsiekti galė-sime tik vieninga ir suderinta veikla.

Bet koks politinis darbas yra surištas su informacijos gavi-mu, paruošimu ir perdavimu. Vliko Taryba praleido daug lai-ko šiais metais, bandydama su-rasti sprendimą dėl informacijų sutvarkymo, jos organizacijos, apimties ir tinkamų žmonių ra-dimo. Kolkas dar nepavyko at-rasti informacinei sričiai tinka-mo sutvarkymo. Buvo sutikta, kad informacinių knygų, studi-jų ir leidinių paruošimas bei pla-tinimas laisvame pasaulyje bū-tų ypatingai svarbus.

Vlikas turi daug ir didelių dar-bų. Bet koks darbo atlikimas rei-ka lauja atitinkamų žmonių ir daug lėšų. Taryba svarstė lėšų telkimo klausimą, bet dar nepa-siekė galutinio sprendimo. Yra aišku, kad mus reikia daugiau šiem laikams pritaikintose lėšų telkimo sistemos. Šiais metais Tautos Fondas buvo inkorpo-ruotas ir gautas aukotojams nuo takų atleidimas.

Kitas opus klausimas buvo, tai taip vadinamas „karo nusikaltė-lių“ klausimas. Taryba, išklaui-siusi p. Vaitiekūno pranešimą dėl „karo nusikaltėlių“, priėjo išva-dos, kad būtų tikslinga, kad, pa-sinaudojant Valstybės Departa-mento atsakymu kongresmanui Joshua Eilberg proga, pareikš-tų Valstybės Departamentui at-tinkamo turinio padėką už teisin-gą sovietinės tikrovės ir sovieti-nių lydujų padėties supratimą, drauge prijungiant atitin-kamą paaiškinimą apie to meto padėtį nacių okupuotoje Lietu-voje.

Sustiprinimas politinės veiklos ir kovos už laisvę suaktyvini-mas. Vliko Taryba šiais metais sparčiai žengė pirmyn šioje sri-tyje. Buvo padaryta dabartinės tarptautinės politikos apžvalga ir išanalizuotos „detentė“ poli-tikos diktuojamos išvados. Tary-ba, apsvaarsčiusi aukščiausi mi-nėtą politinę sarangą, priėjo iš-vados, kad dėl tikslingesnio sprendimo padarymo, įpareigoti Vliką sudarančias grupes prista-tyti Tarybai savo centrinių orga-nų konkrečius pasiūlymus dėl Vliko tolimesnės politinės veiklos. Dauguma grupių pristatė savo pasiūlymus.

Taryba, susipažinusi su jais, nutarė paversti perorganizuotai Politinei ir Teisių Komisijai su-daryti bendrą suvestinę, kuri būtų pateikta Tarybai galutiniam svarstymui ir priėmimui veiklos gairių. Galui pasakyti, kad grupių pasiūlymai yra la-bai vertingi, pozityvūs, ir pla-čios apimties. Politinė Komisi-ja ėmėsi šio ypatingai svarbaus darbo su dideliu ryžtu ir pasi-žventimu. Tikime, kad iki šių metų galo Politinė Komisija pa-

IŠ VISO PASAULIO

★
BANGKOKAS. — Tailandijos parlamente didžiausia demokra-tų partija nesugeba sudaryti ko-alicinės vyriausybės ir tas užda-vinys gali tecti nacionalistams, kurie, nors pravedė mažiau at-stovų, sugebėjo išrinkti savo žmogų parlamento pirmininku.

WASHINGTONAS. — Sena-tas patvirtino naują valstybės prokurorą Edward Levi ir jis vakar turėjo būti prisaiškintas. Jis gaus 60,000 dol. algą.

STOKHOLMAS. — Švedijos užsienio reikalų ministeris ne-seniai kritikavo Amerikos poli-tiką Vietname ir prezidento For-do reikalavimą kongresui padidinti karinę paramą P. Vietna-mui. Dėl tos kritikos prezidentas nutarė nebepriimti Baltuose Rū-muose švedijos prekybos dele-gacijos, kuriai vadovauja Šve-dijos princas.

ČIKAGA. — Prokuroras Jam-es Thompson rekomendavo fe-deralinei „Parole“ tarybai pa-leisti iš kalėjimo buvusį Illinois gubernatorių Otto Kerner ir jo nusikaltimų bendrą Theodore Isacas. Abu jau yra atsėdėję ka-lėjime 6 mėn. iš savo trejų me-tų bausmės. Kernerio sveikata esanti silpna.

NEW DELHI. — Saudi Ara-bijos naftos ministeris šeikas Ahmed Zaki Yamani pasakė In-dijoje, kad nafta neturėtų būti naudojama kaip politinis gink-las. Jo nuomone naftos kainos pasaulyje turėtų nukristi. Saudi Arabija kovosianti prieš pasiū-lymus pakelti naftos kainas.

BELFASTAS. — Šiaurinėje Airijoje buvo nušauti du žmo-nės, vienas britų kareivis ir vie-nas civilis. Dvi moterys buvo su-žeistos teroristų veiksmuose.

NEW YORKAS. — Buvusio prezidento spaudos sekretorius Ron Ziegler pareiškė, kad Nixo-nas negalvoja grįžti į politiką. Jis kurią dieną pasakys kalbą ar padarys pareiškimą, tačiau nebus kandidatu į politinę vie-tą, pasakė Ziegleris. Nixonas nekartą apgailestavęs Waterga-tės įvykių raidą ir savo padary-tas klaidas, kurias jis puikiai pažįstąs.

baigs savo darbą ir Taryba ga-lės jį priimti tolimesniam vyk-dymui.

Eidami šiuo keliu, mes galė-sime prisidėti prie Tautos ko-vos ir Lietuvos išlaisvinimo pa-stangų. Žinios apie Rusijos vi-daus bruzdėjimą, tikimės, ir mums bus naudingos. Gaila, kad Vakarų demokratijos grįmsta savo klaidingos tarptautinės po-litikos tvane Rusijos atžvilgiu. Jau 30 metų nuo karo pabaigos, bet taikos sutarties dar vis nė-ra. Tačiau mes nepailsime ir iš-tversime iki laimėjimo. Mes lai-mėjome Žalgiryje prieš Vakarus, mes ištesėjome ir laimėsime prieš Rytus.“ (E)

Prezidento Ekonominių Patarėjų Tarybos pirmininkas, kalbėdamasis su reporteriais, nejuokiomis parodė, kaip reikia taupyti ir „suveržti diržą“. Jo dešiniame bato matosi gerokai pranešiotą pado skyelį.

ŠVĖSKIME VASARIO 16-TAJĄ

Kaip kasmet, ir šiemet Vasario 16-oji visiems lietuviams — tiek sovietų vergijoje, tiek laisvajame pasaulyje — primena mūsų tautos didįjį laimėjimą — Lietuvos valstybinės nepriklausomybės atstatymą.

Kai pavergtoje Lietuvoje oku-pantas Vasario 16-sios šventę uždraudęs, Laisvieji lietu-čiai turėjo labiau jos istorinį vaidmenį Lietuvos valstybingu-mui iškelti ir pagerbti. Tegul nelieka nei vienos lietuvių kolo-nijos laisvajame pasaulyje, kur nebūtų pasirūpinta Vasario 16-sios šventę kuo iškilmingiau ir kuo prasmingiau paminėti.

Nors Lietuvos Valstybės ne-priklausomybės atstatymo 57-sias metines švenčiame Lietuvai nepalankiomis tarptautinės rai-dos sąlygomis, nors mūsų tauta kenčia sovietinio okupanto rusi-nimo prievartą, religinį perse-kiojimą, asmens laisvių patyčias, būtų klaidinga iš besikeičiančių ir praeinančių aplinkybių dary-ti galutines išvadas. Lietuvos reikalų padėtis nėra beviltiška.

Vasario 16-oji pavergtai tau-tai yra ne tik tautinio ryžto bei ištvermės liudijimas, bet ir lais-vės bei nepriklausomybės laimė-jimo laidas. Tautos kūrybinis genijus, nepaisant okupanto žlugdančių varžtų, tebėra gyvas, stiprus ir vaisingas. Tautos lais-vės troškimas yra nenumaldo-mas ir neįveikiamas, o rezisten-cija okupanto kėslams — nuo-stabiai išradinga ir stangri kaip plienas.

Mūsų išeivijai Vasario 16-oji ne tik lietuvių tarpusavio tauti-no solidarumo liudijimas, bet ir kilnus įpareigojimas, kad savo darbais, savo finansine parama, savo moksliniais ir profesiniais sugebėjimais bei laimėjimais ateitume į talką pavergtosios tautos laisvės siekimams. Nors okupanto visai trukdoma ben-dradarbiauti su savo tautiniu ka-mieniu, mūsų išeivija gyvai jau-čia tautos nuotaikas, kančias, lū-kesčius bei viltis.

— Vasario 16-sios šventės proga

WASHINGTONAS. — Prezi-dentas Fordas pasakė, kad Pietų Vietnamui Amerikos karinės ir ekonominės paramos reikės dar trejus metus. Po to P. Vietna-mas galės pats laikytis prieš ko-munistų agresiją.

CUAUTITLAN. — Meksikoje keleivinis traukinys įvažiavo į autobusą. Žuvo 21, sužeistų bu-vo 55 asmenys. Autobusas ban-dė pravažiuoti pervažį prieš lė-tai bėgantį traukinį ir nesuspėjo.

CROFTON. — Buvęs vicepre-zidentas Spiro Agnew padarė pareiškimą spaudai ir atsisakė savo partnerystės su Walter Dilbeck, nekilnojamos nuosa-vybės agentu. Agnew pareiškė, kad Dilbeckas jam nesumokėjo pažadėtos algos ir dėl to jų biz-nis iširo. Agnew turėjo ieškoti užsienio klientų su planais in-vestuoti pinigus Amerikoje. Jo buvę ryšiai su užsienio vyriaui-sybėmis turėjo padėti šiam biz-niui, tačiau iš tų planų nieko neišėjo.

Vyriausias Lietuvos
Išlaisvinimo Komitetas
New Yorkas,
1975 m. sausio 21 d.

BEIRUTAS. — Arabų Lygos valstybės pažadėjo Libanui 27 mil. dol. paramą gynybos su-stiprinimui ir Izraelio puolimų sunaikintų kaimų atstatymui.

Prezidentas Fordas vasario 1 d. supažindino spaudą su nauju biudžeto planais.

SENATORIUS STEVENSONAS SAKO — KISSINGERIO POLITIKA — BAIŠI

JERSEY CITY. — Valstybės sekretorius Henry Kissingeris ilgą laiką džiaugėsi amerikiečių daugumos pritarimu ir parama. Jis yra laimėjęs už savo Indokinijos karo derybas Nobelio Taikos premiją. Ji mažai kritikuoja Amerikos spauda ar televizija. To-dėl didelį įspūdį padarė senatoriaus iš Illinois Adlai Stevenson kalba Jersey City Kolegijoje. Sen. Stevensonas sukritikavo Kis-singerio vedamą užsienio politiką. Kissingeris blogai panaudojęs savo turimą galią. Per paskutinius penkeris metus Kissingerio vadovavimas buvęs „baišus“.

Komunistai puola „Vatikano ruporą“

Š. m. sausio 24 d. „Tarybinis Mokytojas“ įdėjo ilgą straips-nį gana stambia antrašte: „Tas melagis Vatikano ruporas“. Iš straipsnio matyti, kad per lie-tuvų kalbą duodamas progra-mas buvo paliestas prievartinis ateizmo brukimas vidurinių mo-kyklų mokiniams.

Atsiliepdamas į tai, laikraščio bendradarbis Vytautas Mocke-vičius, pacytavo keletą posmų iš girdėto pranešimo, kuris už-rašomas į magnetofono juostelę, teigia, kad Vatikano radijas ne-va pakaltinęs Juozą Povilaitį, Kašucių aštuonmetės mokyklos vedėją, kad jis daugelį rankas mokiniams, nenorintiem klausyti ateistinio mokslo pamokų. Tai esąs Vatikano šmeižiantis prasi-manymas. Atsikirtimui nuo ta-riamojo šmeižo, Darbėnų rai-ono komitetas išdavęs net atitin-kamą pažymėjimą. Vatikano ra-dijas dar kalbėjęs apie šilutės ir Salų mokyklas dėl ateistinio mokslo brūkimo per prievartą. (E)

Parduos Jordanui 24 kovos lėktuvus

WASHINGTONAS. — Ame-rika planuoja parduoti Jordanui 24 modernius F-5E kovos lėktu-vus. Biudžete numatyta Jorda-nui duoti 120 mil. dol. karinę pa-ramą. Neseniai valstybės depar-tamentas pritarė, kad Iranas perleisť Jordanui 24 Amerikos karo lėktuvus: 2 F-5B modelio ir 22 F-5A, kurie yra kiek senes-ni už F-5E.

Šie planai paaiškėjo, kai ko-respondentai, gerai įsiskaitę į biudžeto pasiūlymus, pastebėjo straipsnį apie reikalą pakeisti ginklus, kurie buvo nusiųsti į Viduriniuosius Rytus ir kurie buvo sunaikinti 1973 m. kare. Korespondentai ėmė klausinėti, kas be Izraelio dar gauna ginklų Viduriniuose Rytuose? Paaiškė-jo, kad Jordanas yra ta valsty-bė, kuriai siunčiami ginklai, nors Jordanas 1973 metų kare akty-viai ir nedalyvavo.

Mirė kolonistas

Sausio 22 d. Vilniuje mirė ko-lonistas Feodor Osipovič Gor-batenko, kilęs iš Vitebsko olas-tės, netrukus po karo atsiradęs Lietuvoje. Sausio 24 d. „Soviet-skaja Litva“ rašo, kad 1947 m. jis buvo paskirtas valstybinio draudimo inspektorium į Eišiš-kes. Ten jis buvęs komunistų partijos komitete ir aktyviai kū-ręs kolchozus bei sovchozus. Šio kolonisto aprašymas rodyte ro-do, kad per jo aktyvumą ir be-atodairiškumą ūkininkai ir žė-mės darbininkai varomi į kolcho-

Sen. Stevensonas pasakė, kad Kissingeris „kyšiais, nepama-tuotais pažadais ir gestais ant pasaulio opinijos scenos“ siek-davęs Amerikos interesų įgy-vendinimo. Jis rėmęs Graikijos diktatūrą, nežiūrėdamas pasauli-nės istorijos vyksmo ir žmoniš-kumo, Kissingeris privedęs prie Makarijaus nuvertimo ir Turki-jos invazijos Kipre. Kissingeris nenumatęs ryšio tarp politikos ir ekonomikos, jis nenumatęs, kad atsiras naftos krizė. Vie-ną dieną jis bučiuoja šelkų skruostus, o kitą — grasi-na jiems karu, pasakė Stevensonas. Kissingeris siekė detantes su so-vietais, siūlydamas jiems pin-gus, per dvejis metus įkišdamas į Sovietų Sąjungą įvairių pasko-lų apie bilijoną dolerių, tačiau nieko už tai negaudamas. Mūsų pinigai nukeliavo į Sovietų Są-jungą, mūsų kviečiai irgi, o lai-mėta tik tiek, kad Amerika pra-rado savo strateginę persvara. Kur tik Kissingeris nuvažiuoja, jis palieka pažadus pinigų, bran-duolinių reaktorių, kreditų ir ginklų.

Didelė valstybė nesiekia sa-vo tikslų kyšiais, neteisingsiais pažadais, kalbėjo Števensonas. Nors kongreso struktūra nėra tinkama formuluoti ar vesti už-sienio politiką, jis turi veikti, nes Kissingeris blogai naudojo savo galią. Jam daugiausia rūpi, kokią vietą jis užims istorijoje. Jo nepasisekimai bandomi pri-mesti kongresui. Pasitikėjimas Kissingeriu yra tiek sumažėjęs, kad bus sunku jį atitaistyti.

Kitas senatorius Lloyd Bent-sen iš Texas pasakė, kad Kis-singeris bando vienas viską ap-rėpti ir vienas nori vesti Ame-ricos užsienio politiką, kada ita-ka užsienio politikai turėtų turti-bė partijų skirtumo visi kon-greso nariai.

ADDIS ABABA. — Diploma-tinių šaltinių žiniomis, Etiopi-joje per paskutinę savaitę žuvo virš 1,000 žmonių. Sostinėje Ad-dis Ababoje veikia draudimas tamsoje vaikščioti gatvėse. Sukli-mo centre, Asmaros mieste, gy-ventojams ima stigti maisto pro-duktų. Elektros jėgainės nepa-gamina pakankamai srovės.

ISLAMABADAS. — Pakista-ne teroristai šeštadienį nužudė valdžios ministrį. Bombos sprogdimo buvo sužeista 18 stu-dentų. Atentatas įvyko Peshaware, 100 mylių į vakarus nuo Islamabado.

AUGSBURGAS. — V. Vokie-tijoje migloje greitkelyje susi-dūrė 80 automobilių, vienas žmogus žuvo, 26 buvo sužeisti.

BUENOS AIRES. — Teroris-tai Argentinoje nužudė parduo-tuvės savininką ir kitą biznie-rių pagrobė, reikalaudami už jo paleidimą didelės sumos pinigų.

zus išliejo daug ašarų ir kraujo. Kiek jų buvo išstremta į Sibirą — kas žino? (E)

V. PŪTVIO KNYGOS APYBRAIŽOS

1975 m. sausio mėn. 26 d. Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė suruošė V. Pūtvio knygos pristatymą Vyčių salėje, Chicagoje.

Knyga Vladas Putvinskis-Pūtvis "Gyvenimas ir parinktųjų raštai" išleista 1973 metais, — 100 metų nuo jo gimimo. Knygos viršus yra tamsiai žalias, su šaulių ženklų virš knygos pavadinimo. Jis kuklus, kaip ir žmogus, apie kurį rašoma. Gan gausiai iliustruota Pūtvio, jo šeimos, nepriklausomos Lietuvos ir tremtinių šaulių fotografijomis.

Šiame tome yra Pūtvio biografija, šaulių S-gos įkūrimas, sąryšiai su kariuomene, problemos besistengiant išlaikyti šaulių S-gą toliau, apie kurią svajojo Pūtvis ir t. t.

II tome yra "Ideologiniai ir publicistiniai raštai".

III tome yra "Groziniai ir filosofiniai raštai".

Knyga išleista kietais viršeliais ir susidaro virš 1,000 puslapių.

Turiu garbę pristatyti A. Marčinkevičiaus Mantauto ir prof. V. Mantauto milžiniško darbo išdavą — Vlado Pūtvio biografiją ir jo rinkinius raštus.

Pūtvis savo kilmę buvo aristokratas, grafiškas sūnus ir kunigaikštystės anūkas. Motinos — vysk. Valančiaus ainė įkvėptas

demokratiškumas jį traukte traukė prie liaudies.

Reikia atsiminti svarbų faktą, kad Grauzikų dvare J. Jablonskio buvo parašyta lietuvių kalbos gramatika. Tarkime, prof. Avizonis, prez. A. Smetona, o žemaitiškam žodynui praturtinti buvo atvežta žemaitė Zymantienė. Daugybė lietuvių tautos žadintojų lankėsi pas Pūtvius Grauzikų dvare, tarp jų Martynas Jankus, R. Skipitis ir kt.

Lietuviškai rašyti V. Pūtvis pradėjo 1901 m. "Darbininkų Balse".

Dvarininko pareigos Pūtvį labai slėgė, jis likvidavo senovės karietas, herbus ir valgė su darbininkais prie bendro stalo. Ypačiai nekentė vergiškumo liekanos — ponams rankų bučiavimo. Jei kas jam ar jo šeimos nariui bandė bučiuoti ranką, tai jis liepdavo savo vaikams tam asmeniui pult ir bučiuoti ranką ir tuo būdu atpratino vietinius žmones nuo vergovės liekanos.

Cia reiktų kalbėti apie Pūtvio asmenį valandų valandas, bet trumpai susumavus — jis buvo išimtinai asmenybė — tautos pranašas ir jos priekalbis. Tokios asmenybės gimsta retai tautoje. Lietuva yra laiminga ir palaiminta tauta, turėjusi tokį didį ir garbingą sūnų.

Kalbama, kad šaulių S-gos įkūrėjas esąs M. Šalčius ir kt.

Naujas kelio ženklas pastatytas Briones Parke, Orinda, Kalif., kur yra daug driežų. Parko gamtininkas Chris Nelson pareikalavo tokio įspėjimo vairuotojams, nes šimtai driežų suvažinėjami ant kelio.

bet Antanas Vienuolis-Zukauskas taip rašo: "Nutarėm kreiptis į kitas ministerijas, bet iš pradžių mane ir šaulių delegavoj Socialinio Aprūpinimo ministeriją, pas Vladą Pūtvį išdėti jam mūsų sumanymą ir išklausyti jo nuomonės ir patarimų". Toliau rašo: "Ir mes nuėjom pas Pūtvius. Tai, apie ką mes tik pradėjom svajoti, pasirodė čia, šiuose namuose, Pūtvio šeimoje šaulių ideja jau buvo įsikūnijusi ir susidėjo iš visos Pūtvio šeimos ir giminių. Vėlonio sūnūs valė šautuvus, o Pūtvis turėjo amunicijos sandėliuką".

Adv. R. Skipitis rašo: "Vladą Putvinskį man teko stebėti, kai jis kūrė Lietuvos šaulių S-gą, iš jo lūpų girdėti jo mintis ir pagrindinį tikslą, kurio jis siekė per šaulių organizaciją.

Toliau, kalbėdamas apie Pūtvio užsimojimus kūriant šaulių S-gą, Rapolas Skipitis rašo: "Pats šaulių S-gos įkūrėjas V. Pūtvis buvo ne profesionalas karys, bet gilus kultūrininkas. Gi karišką organizaciją buvo sudaręs tik didelis ir būtinai reikalui esant".

Toliau: Jis buvo užsimojęs per šaulių S-gą perauklėti lietuvių tautą, kad ji būtų sveika, blaivi, stipri savo tautiniu atsparumu, pasiryžusi ginti Lietuvos nepriklausomybę ir lietuviškąją žemę, kad jos vaikai būtų tiesūs, teisingi, mandagūs ir drausmingi".

Pats Pūtvis teikė geriausią pavyzdį, nes elgėsi taip, kaip kitus mokė. Paklaustas kaip jam tos idėjos gimė ir susiformavo: Pūtvis apytikriai atsakė taip — "Esu kovotojų ainis. Augau ir brendau karštų patriotų, deju, lenkų tarpe. Iš jaunystės Mintaujoje ir Vokietijoje. Halėje be studijuodamas domėjausi tautų atgimimu ir jų išsilaisvinimo istorija. Žavėjaušis šveicarų laisvės kovomis, jų pilietinio apsigynimo sistema ir čekų sakalais, kurie tautai pasirinko kitokį metodą, sukurdami milžinišką finansinio auklėjimo ir kultūros organizaciją.

Kai supratau, kad esu lietuvis ir nusikračiau protėvių užkrautos lenkiškumo naštos, visa širdimi palikau prie savo tautos gaivinimo ir išsilaisvinimo problemas. Gilinausi į lietuvių tautos praeitį. Susidomėjau jos apsigynimo būdais, kad ant piliakalnių gynėsi visa tauta".

Toliau sako: "Suomijos pavyzdys, kuri anksčiau už mus išsilaisvino, mano įsitikinimus sustvirtino. Juk Suomijos šauliai pradėję laisvę atgauti, neišsikirstė, o dar stipriau organizuojasi".

Netenka ilgiau užtrukti prie šaulių S-gos ir nepriklausomybės kovų, nes tas klausytojams yra žinoma ir ne vienas iš jų dar buvo tų kovų dalyvis.

Kokia gi buvo Pūtvio šaulių S-gos Lietuvoje pasaulėžiūra? Į tai atsako gerai R. Skipitis: "V.

Putvinskis statė šaulių S-gą ant teisingo visuomeninio bei politinio pagrindo. Šaulių S-ga turėjo būti visuomeninė demokratinė organizacija, griežtai vengianti partinės politikos. Ant tokio pagrindo stovinčiojo organizacijos galėjo tilpti visokių politinių bei pasaulėžiūrinių įsitikinimų žmonės. Kitaip sakant, kas norėjo nepriklausomos Lietuvos, tas galėjo būti šaulių Sąjungos narys arba šaulys bei šaulė". Tą R. Skipičio citatą reiktų užbaigti charakteringu V. Pūtvio pasakymu, kad esą šauliai privalo reikalui, esant apsaugoti Lietuvos Seimą, bet patys jame nepolituoti.

Jo skaisčia ir taurią sielą nušviečia Viktorija — Getnytė-Smaizienė, savo prisiminimuose "Prie Didžiojo Mokytojo kojų": "Tu ruošiesi būti mokytoja", sakė jis man — žinok, kad svarbiau yra auklėti negu mokyti. Mes turime išugdyti blaivą taurą lietuvi, kad visi, tautos meile sucentuoti, galėtume sudaryti tvirtovę, kurios amžiais niekas neišgriautų, kurios bent viena plyta bet kur pasaulyje atsidūrusi, liudytų apie Lietuvą, keltų jos vardą ir dirbtų jos labui". Ar tai nebuvo pranašiškas Didžiojo Lietuvos pasisakymas? Ir šiandien mes turėtume tą Pūtvio posakį auksinėmis raidėmis išrašyti ir savo būstinėse ant sienų kabinti, idant nei vienas iš mūsų neužmirštų kokia yra mūsų pareiga tremtyje.

Savo straipsnyje "Istorinis žvilgsnis į šauliškumą" Pūtvis rašo, jog šauliškumo psichiniame pagrindu glūdi sveikas, instinktyvus asmens troškimas pačiam veikliai dalyvauti tautos laisvės gyvenime. Tautos sukilimas laike bolševikų ir vokiečių karo pradžios yra Pūtvio samprotavimo įrodymas. Kai šauliškumas tautos sąmonėje išnyksta — tauta patenka į vergiją, sakė Pūtvis.

II tomas — Publicistiniai raštai.

Pūtvis tikėjo, kad lietuvių tauta yra išrinktoji, kaip žydai tiki, kad jų tauta yra išrinktoji. Anot jo, Kristus gimė kūtėje, kad parodytų, jog tobulybė gali gimti visur. Jis tikėjo, kad šventatame rašte yra duodamos išlygos visoms pasaulio tautoms, kaip pasidaryti išrinkta tauta. Jei tauta moraliai yra stipri, Dievo įstatymams paklusni — pasidaro išrinkta tauta. Jis netikėjo į šviesimą deivus, kitaip sakant, tauta turi susirasti savo kelią, nepamėgdžioti kitų ir nelaikyti kitų aukštesniais ar gudresniais už save — kitaip save nuvertins ir nustos sau pagarbos jausmo. Antro tomo rašiniuose ypač randame apšviatų tokių minčių. Jis mokė mylėti ir gerbti savo žemę, ginti ją, siekti mokslo, idant nebūtų taip, kaip žydams — kurie neišlaikė savo žemės ir prakišo tėvynę.

Pūtvio tautos garbė buvo svar-

tesnė už asmens garbę. Straipsnyje "Tautos garbė" jis sako: "Siek visur ir visada vien tautos garbės, nepaisydamas savosios. Nebijok! Tuo keliu eidas net baloje nesuseptsi. Jis ruošiasi ir siejosi tautos sveikatingumui, ne tik kūniškui, bet ir dvasinui. Anot jo, stipri yra tauta, kuri yra visų įgijusi sąvoką triūsą. Jei tauta pradeda naudotis svetimu triūsui ir vergų darbais, tai jos laukia pražūtis — išsigimimas. Del išsigimimo priežasčių žuvo senovės Roma ir Graikija.

Galbūt, viena iš gražiausių tėvynės apibūdinimų yra parašęs Pūtvis straipsnyje "Tėvynė". "Tėvynė yra tautos tėviskė".

Kalbėdamas apie šeimą ir vaidų eiginimą savo straipsnyje "Apie šeimyną ir vaikus", jis sako: "Šeima ne egoizmo sąjunga, bet tautos institutas ir norime jį įteiti ne kaip sausi mokytojai, bet kaip laukiami, prašomi svečiai, patarėjai, padėjėjai vardan bendrojo šviesaus tikslo: tautos laimė tai tvirčiausias laimingos tautos ateities, nes tautos laimė tai tvirčiausias laidas ir atskirų asmenų vaikų laimės".

Turėtų būti atmintinas irgi jo posakis — "Idėja kaip skalbiniai: išėjus su ja gyvenimo mėlynan, ji greit susiteršia. Norint ją turėti nuolat baltai skaisčią, reikia ji, kaip skalbiniai, dažnai skalbti, ir tik ne vandeny, bet skaisčios širdies kraujuju".

Savo straipsny "Istorinis žvilgsnis į šauliškumą": Pūtvis aprašo pasaulio šaulių iškilimą ir kritimą dėl moralinio nuosmūgio. Jis pasakė: "Tautos, kurios sėkmingai sugebės išspręsti šauliškumo problemas, apdraus savo šviesią ateitį".

Pūtvio supratimu visa tauta turėtų būti šauliais — suaugę,

Jaunasis Julius Smetona — kylanti žvaigždė

Rusų imigrantų New York'e leidžiamame dienraštyje — "Novoe Ruskoe Slovo", žurnalistas, Boris Halip, 1974 m. gruodžio mėn. 29 dienos numeryje aprašė Clevelando koncertus ir to miesto muzikos gyvenimą. Jis savo straipsnyje, tarp kitko paminėjęs tokį įvykį.

Kartą eidamas korespondentas su žmona pro nedidelį baltą namelį išgirdo puikiai skambinantį pianistą. Jie sustoję pasi-

seniai, moterys ir vaikai, idant galėtų ginti tėvynę nuo priešo.

"Savarankiškumas ir drausmė" — pasikalbėjime su spaudos atstovais Pūtvis apibrazė labai taikliai Lietuvos šaulius. Šveicarijos šauliai laiko šaulių idealu Vilių Telių. Mūsų tautos šauliai irgi turėjo savo statutą ne popieriui, bet širdy dar tais laikais, kada šaudė lankais ir saudokais. Tauta be savo dvasios riterių, be idėjinės aristokratiškos turi žūtį. Čia jis, žinoma, kalbėjo apie senovės Lietuvą, kai senovės lietuviai vyrai, moterys ir vaikai gynėsi nuo priešo iki paskutinio kraujo lašo.

(Bus daugiau)

klausyti. Tarpe savęs rusiškai kalbėdami gerėjosi gražiu Čaikovskio muzikos išpildymu. Pro šalį ejęs vyriškis, išgirdęs pagyrimus, juos užkalbino. Tai buvo pianistą tėvas (dabar miręs G. K.) Julius Smetona, buvusio Lietuvos prezidento Antano Smetonos sūnus, o ten skambino vienas iš jo sūnų, pianistų.

Korespondentas 19-kametį Julijū Smetoną jau buvo girdėjęs skambinant prieš metus, kai jis debiutavo su simfoniniu orkestru ir jau tada turėjo didžiausią pasisekimą. Spaudoje jo muzikiniai sugebėjimai buvo aukštai įvertinti. Jo nuomone, muzikos pasaulio horizonte pasirodė naujai kylanti žvaigždė.

G. K.

Abortų 'pramonė' Anglijoje

Londonas. — Britų sveikatos ministerijos žiniomis, praeitais metais abortų reikalais atvyko 112 moterų iš Vakarų Vokietijos, 1,730 iš Italijos ir 2863 iš Ispanijos, bet prarūžės skaičiumi viršijo visas kitas krūvon sudėjus: iš Prancūzijos pernai į Angliją aborto daryti atvyko 36,541.

SKAITYK IR KITAM PATARK SKAITYTI "NAUJIENAS"

GEROS DOVANOS

ŠIOS KNYGOS PARDUODAMOS DABAR "NAUJIENOSE" SU DIDELEMIS NUOLAIDOMIS:

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis.	
Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik	\$3.00
Minkštais viršeliais tik	\$2.00
Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONES.	
Kelionės po Europą išspūdiat. Dabar tik	\$2.00

Galima taip pat užsisakyti paštų, atsiuntus čekį arba money order.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozas Adomaitis — Dėdė Šerna asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo paskaitų. Dabar jie gali paskaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir paskaityti gražią istoriją. Naujai atvykęs lietuviai galėtų žiemos ar vasaros pasikaltymams nupirkti Antano Rūko parašytą Vienišo ŽMOGAUS GYVENIMĄ — Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradžiugins kiekvieną, kas jį atsimena ir pažinojo, o naujiesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo ANTONO RŪKO lengvas, vaizdus, gražia literatūrinė forma pasakojimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų išvytų šviesuolių gyvenimu ir jų kietą, ideologinę veiklą.

Antanas Rūkas, Vienišo ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozas Adomaitis — Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJIENŲ" ADMINISTRACIJOJE

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 psl. knyga.

Kaina \$3.00

Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis paruoštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti ne tik Lietuvos praeitį, Lietuvoje gyvenusių ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantieji žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užėiti į "Naujienas", tai prašomas persiųsti \$2.50 čekį arba Money Order, pridėdant 20 c. persiuntimui paštų, tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knyga pasiusime.

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbiavimas, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapačinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie Didįjį Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

Juozas Kapačinskis, IŠEIVIO DALIA. Atsiminimai. Išeivio Dalia yra naūrali ankstesniųjų atsiminimų tęsinys. Tai yra Amerikoje beiskuriano ir patvariai įsikūrusio asmens istorija. Knyga gausiai iliustruota. 300 psl. Kaina 5 dol.

ČIKAGIETIS IŠPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲJ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakioje, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdus aprašymai, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MAGISKUOJU KILIMU Į VILNIŲ. Kelionės į Lietuvą išpūdiat. Iliustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UZDANGOS. Autoriaus pastabuma neapgauna turistų ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražu stiliumi.

Vincas Žemaitis, LIETUVIŲ ETNINIŲ SIENŲ KLAUSIMAIS. 2 istoriniai žemėlapiai. 106 psl. Kaina \$2.00.

Vincas Žemaitis, LIUBLINO UNIJOS SUKAKTIES PARASTEJE. 84 psl. Kaina \$1.50.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami

NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

atsiliekant darbo valandomis arba užsakant paštų ir pridėdant čekį ar piniginę perlaidą.

Great American Dream Machine.

America is the place that is made out of dreams. And, U.S. Savings Bonds have been helping to make happy dreams come true for years.

Now, Bonds mature in less than six years. That means your dreams can come true faster than ever before. You can buy shares in your particular dream by joining the Payroll Savings Plan where you work, or the Bend-a-Month plan where you bank. Before you know it, your American dream will be a reality.

Now, E Bonds pay 5 1/2% interest when held to maturity of 5 years, 10 months (47 the first year). Bonds are replaced if lost, stolen, or destroyed. When needed they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deducted at redemption.

Take stock in America.

Now Bonds mature in less than six years.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

JURNALAS "KARYS" PRISISTATO NEW YORKO VISUOMENEI

Sausio 26 dieną, sekmadienį 4 val. po pietų, Kultūros Židinyje Brooklyne, žurnalo "Karys" leidėjai surengė 20 metų tremtyje leidimo suaktį. Tikrumoje, tai buvo žurnalo pristatymas visuomenei, nes daugelis lietuvių nežino, kad šis Nepriklausomybės laikais buvęs taip populiarus savaitraštis iš viso egzistuoja.

Mažosios salėje buvo pristatyta stalių. Vienas stalas 10-čiai asmenų. Kad tinkamai apskaičiuoti maistą, dalyviai turėjo iš anksto registruotis. Tačiau priėmimo gėrybų gana daug nesiregistravusių, kas sudarė rengėjams nemažą galvosūkių. Reikėjo pristatyti net tris stalus, ir atitinkamai padidinti maisto kiekį.

Visą programą pravedė New Yorko apylinkės ramovėnų pirmininkas Jonas Rūtenis. Pirmiausiai jis pristatė parengimo garbės svečius, kurių tarpe buvo tai progai atvykęs iš Chicago Lietuvos atsargos karininkų organizacijos "Ramovė" centro valdybos pirmininkas, generolinio štabo pulkininkas Karolis Dabulevičius.

Minėjimas buvo padalintas į dvi dalis. Pirmoji, kuri buvo nepaprastai ištęsta, trukusį virš dviejų valandų, susidėjo iš minėjimo akto, redaktoriaus bei administratoriaus pranešimų,

sveikinimų ir skaitymų iš leidinyje spausdintų rašinių, tai progai specialiai parinktų.

Iš redaktoriaus Zigmundo Raulinaičio pranešimo paaiškėjo, kad šiais metais šuonia ne 20 bet 21 metai nuo to laiko, kai "Karys" buvo atgaivintas tremtyje 1954 metais. Ligi šiol yra išleista 212 numerių, o nuo pirmojo išleisto 1919 metais Lietuvoje, 1508.

Tremtyje išleisti gali būti gaunami gražiai įrašyti.

Toliau buvo išvardinti visi žurnalo redagavusieji asmenys. Išpūdingai apibūdino tėvų pranciškonų spausdintuosius bendradarbių talką žurnalą spausdinant, o ypatingai, jos vedėjo, tėvo Pranciškaus Gedgaudo tinkamą sunkių sąlygų supratimą ir nuolatinę paramą.

Visi dešimt spausdintuosius tarnautojų buvo apdovanoti atitinkamais atžymėjimais. Apdovanoti buvo ir redakcijos bei administracijos nariai: Bronius Balčiūnas, Leonas Bileris, Justinas Liaukus ir Jonas Rūtenis. Suminėtinus yra dvi dovanos.

Pirmoji skirta J. Liaukui, knyga "Kareivis — Lietuvos Gynėjas", išleista 1926 metais Kaune, dovanota čekoslovakijos karinei bibliotekai Prahoje, ir rasta antikvariate, Olandijonėje. Antroji, tai dailininko Pet administratoriaus pranešimų, ro Rimšos sukurtas medalis

Sergėjus Ignatjevas, iš Maskvos išleistas pas savo žmoną, susitinka ją New Yorko aerodrome. Džane Nemec — Ignatjevo žmona, kol Kremlius jos vyrą išleido. Jiedu gyvena Chicagoje.

1905 metų Didžiajam Vilniaus Seimui atžymėti, dabar gražiai įrengtas, įteiktas Leonui Bilerui.

Administratorius L. Bileris, pristatė susirinkusiems žurnalo finansinę padėtį, kuri nėra labai džiuginanti, panaudojant švelniausius išsireikšimus. Išsiuntinėjama yra 1330 egzempliorių iš jų 141 nemokamai.

Dalis prenumeratorių miršta, dalis neatsiskaito. Tai skaudus apkalbinimas, prenumeratoriui negalintiam atsiskirti šiu 9 dolerių, kuriuos neabejotinai per vieną vakarą savanoriškai įsilo smuklininkui.

Žurnalas nuo 1954 metų yra išleisęs 13 knygų, bet ir jų didelė dalis yra neparduota. Aktyviausi rėmėjai yra Chicago ir Clevelando ramovėnai ir šaučiai. Jų parama sudaro 22% visų žurnalo pajamų.

Tik vėliau administratoriaus veidas kiek palinksmėjo, kai Tėvas Pranciškus Gedgaudas, Tėvų Pranciškonų vardu įteikė 300 dolerių čekį, o jį pasekė Patersono ramovėnai per Joną Švedą įteikdami 100 dol., A. Rugys — 20 dol. ir M. Klivčienė. Jurgis Juodis, žurnalo bendradarbis, įteikė Z. Raulinaičiui savo pieštą Vyti.

Žodžių sveikino Lietuvos Respublikos gen. Konsulas New Yorko, Anicetas Simutis, pats ramovėnas. Dar būdamas studentu Vytauto Didžiojo Universitete, kūrė ir vėliau perorganizavo studentų Lietuvos Atsargos karininkų korporaciją "Ramovė". Sveikino taip pat Vilko pirmininkas dr. K. Valiūnas. Gen. št. pulk. K. Dabulevičius ragino nepamiršti, kad be politinių, kultūrinių, religinių veiksmų yra ir kariniai veiksmai, dažniausiai visai neminimi. O tikrumoje Lietuvos Nepriklausomybė buvo užtikrinta tik savanorių ir pašauktųjų karių dėka.

Toliau kalbėjo šaulių vardu — V. Butkys, Liet. Bendruomenės — A. Vakselis, Tėvas Pr. Gedgaudas, birutėčių vardu M. Klivčienė. Jurgis Juodis ir A. Rugys. Raštu prisistatė sveikinimų pavardes perskaitė Jonas Rūtenis.

Rašinius skaitė Tadas Alins-

Melrose Park, III.

Kodėl iškraipyti faktai?

A. L. B-nės Melrose Park Apylinkės metinis narių susirinkimas įvyko sausio mėn. 12 d. 2 val. po pietų Sacred Heart parapijos salėje. Nors oras buvo gana šaltas, bet jau prieš 2 val. būriaus rinkosi žmonės į salę. Gyvenusiame ir dirbusiam ilgesnį laiką organizacijoje, buvo aišku, jog čia rengiamas ne eilinis susirinkimas, nes ta salė, per 20 su viršum metų nematė kai kurių veidų ir tokio žmonių skaičiaus.

Susirinkimą atidarė pirm. K. Juknelis, kuris perskaitė darbotvarkę ir pasiūlė išrinkti pirmininką susirinkimui prarasti. Pirmininku buvo išrinktas V. Šuopys, kuris sekretoriauti pakvietė K. Tautkų. Darbotvarkė buvo papildyta punktu: "Bendruomenės problemos". Atstojimu buvo pagerbti perleisti metais iš gyvųjų tarpo išsiskyrę bendruomenės nariai.

Pereito susirinkimo protokolą skaitė A. Repšienė, kuris buvo priimtas su pataisa. Valdybos pranešimus padarė: pirmininkas, vice-kas, sekretorius ir iždininkas.

Revizijos K-jos aktą (kaltinamąjį aktą) skaitė A. Stankevičius, kuris sukėlė daug pagiešos. Girdėjosi balsai: "Ar tamsta nebuvai prokuroru Lietuvoje"? Bet, deja, pirmininkaujantis ne nutraukė "kaltinamojo akto" skaitymą. Į valdybą išrinkta: V. Lyons, St. Vidmantas ir kun. St. Santaras.

Pasiūlius Dr. V. Dargį į Revizijos k-ją, jis atsakė: "Labai atsiprašau, negaliu, nes priklausau "sukilėlių" Krašto valdybai". Į Revizijos k-ją išrinkta: R. Mišauskas, J. Rugelis ir O. Junke-

rienė. Mokyklos vedėjas J. Rugelis pranešė, kad mokyklą lanko 16 mokinių, dirba A. Stankevičienė ir J. Rugelis. Paklaustas apie vadovėlių "Tėvų Namelių brangūs", jis atsakė, jog vadovėlis yra kontraversinis ir, beto, perbrangus, tai jis jo nenaudoja. (Bravo).

Po A. L. B-nės susirinkimo se-

kas, Bronius Balčiūnas, Leonas Karmazinas ir Irena Vėblaitienė.

Salės prieškambarėje buvo išdėstyti žurnalo leidiniai ir įrašyti komplektai. Sienos buvo papuoštos viršelių piešiniais.

Maistas buvo paruoštas skaniai, patarnavimas skubus ir sklandus, gerai suorganizuotas parengė V. Steponio.

Baigiant reikia pastebėti, kad Kario žurnalo kolektyvas šiuo parengimu visus maloniai nustebino skoningo stiliaus išlaidų ir nenusmukusių lygių. Išsiskiriant buvo girdėti — "Valio ramovėnams".

PGv.

d ir pasirašiusio S. S.

1. Kodėl korespondentas neraišė taip, kaip vyko susirinkimas, bet rašė, kas jam patiko ir dar pagražindamas? Tokio prasilenkimo su tiesa iš korespondento tikrai nesitikėta.

Štai faktai:

1. "Vieningas L. B. susirinkimas": Jeigu būtų buvęs vieningas, tai nebūtų į darbotvarkės punktą įtrauktas: "Bendruomenės problemos". Be to, susirinkime buvo daug ir kitaip galvojančių ir nesutinkančių su Krašto valdybos vedama linija.

2. "A. Repšienė pranešė apie raštinės padėtį". Ji pranešė nuveiktus darbus sulig veiklos planu, bet ne apie raštinės padėtį.

3. "kun. St. Santaras — apie informaciją per spaudą ir radiją".

Buvo paduoti 7 užuojautų skelbimai. Man įdomu, kelias iš jų suredagavo ir perdavė kun. Santaras? Nė vienos. Beveik visos rašytos korespondencijos buvo klaidingos arba tendencingos, pav. naujos mokyklos vedėjos skelbimas.

4. "Paskelbta žinutė "Drauge" (rug. 8 d. 1974 m.) apie Apylinkės valdybos neutralumą, buvo nepilnai tikslu. Dalis valdybos narių posėdyje pasisakė būsią neutralūs, kas liečia naują bendruomenės organizavimą. Tai

buvo išryškinta Revizijos k-jos akte ir pirm. K. Juknelio paaiškinime".

Valdybos posėdyje, kuriame dalyvavo: K. Juknelis, kun. St. Santaras, J. Urbelis ir A. Repšienė, įvykusiame gegužės 19 d. 1974 m. buvo svarstoma Bendruomenėje skilimo problema. Išvadoje cituojų šio posėdžio protokolo ištrauką: "Bet kadangi mes, kaip valdyba, esame nekompetetingi spręsti, kuriai valdybai paklusti, tai nutarta šiuo reikalu laikytis neutraliai. Vėliau šaukti visuotiną Apylinkės narių susirinkimą, kuris tą reikala išspręst".

Nesant daugiau reikalų, posėdis baigtas.

Pasirašė: K. Juknelis — pirmininkas ir A. Repšienė — sekretorė.

Pirmas neutralumą sulaužė pirm. K. Juknelis, kuris dalyvavo 3 apygardų pirmininkų ir jų apylinkių pirmininkų suvažiavime, įvykusiame lapkr. 30 ir gruodžio 1 d. Chicagoje. Be to, jis davė, kaip pirmininkas, netikslų ir tendencingą pranešimą.

Asmuo, kuris gyrėsi neileisiant B-nės skaldyti, pats tai padarė. Be to, savo neteisingomis informacijomis nustatė žmones vienus prieš kitus.

Tikras "apaštalavimas".

AR

SLA

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraus-ties nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligos pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarninės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdraudą tikrai ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą — Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA nūdinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBU ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokeskis \$2.00 i metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijū. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuoš bet kokią knygų spintą ar lentyną.

K. Bielinis, PENKTIJI METAI, gražiai įrašta, 592 psl.	\$6.00
K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai įrašta, 464 psl.	\$6.00
Dr. Kazys Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS. II tomas, Gražiai viršeliais. 336 psl. Kaina \$6.00. Minkštais viršeliais — \$2.00; II dalis, 225 psl., įrašta — \$3.00. minkštais viršeliais	\$2.00
Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrašta, 416 psl.	\$5.50
Kipras Bielinis, GANA TO JUNGDO, 492 psl., minkštais viršeliais.	\$5.00
Juozas Liūdžiū, RAŠTAI, 250 psl.	\$3.00
P. Liūdžiūnienė, ATSIMINIMAI APIE JUOZĄ LIŪDŽIŲ, 88 psl.	\$1.00
Janina Narūnė, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai 170 psl.	\$3.00
M. Gudelis, POVILAS MILERIS, biografijos bruožai 232 puslapiai	\$3.00

Knygas užsakant reikia pridėti 25 ct. pašto išlaidoms.

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelių darbus. Pirmą, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams išgyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 1/2%

PER ANNUM:

\$5,000.00 OR MORE

4 YEAR MATURITY

6 3/4%

\$5,000.00 OR MORE

30 MONTHS MATURITY

6 1/2%

\$2,500.00 OR MORE

1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyt.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
In Chicago \$30.00 per year. \$16.00 per
six months. \$8.50 per 3 months. In
other USA localities \$26.00 per year,
\$14.00 per six months, \$7.50 per
three months. Canada \$30.00 per year;
other countries \$31.00 per year.

15 cents per copy.

Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiesčiuose:

metams \$30.00
pusiui metų \$16.00
trims mėnesiams \$8.50
vienam mėnesiui \$3.00

Kitoje JAV vietoje:

metams \$26.00
pusiui metų \$14.00

trims mėnesiams \$7.50

vienam mėnesiui \$2.50

Kanadoje:

metams \$30.00

pusiui metų \$16.00

vienam mėnesiui \$3.00

Užsieniuose:

Metams \$31.00

pusiui metų \$18.00

vienam mėnesiui \$4.00

Naujienuos eina kasdien, išskyrus

sekmadienius. Leidžia Naujienu Ben-

drovė, 1739 So. Halsted St., Chicago,

Ill. 60608. Telef. HAYmarket 1-6100.

Pinigų reikia siųsti pašto Money

Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo
9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.

Barzdukinė "demokratija"

Stasys Barzdukas, Gailių, Gečių ir Velžų dvasios vadovas, išdėstė pagrindus "demokratijos keliui" Amerikoje ir tremtyje veikiančioms organizacijoms. Jis atidžiai sekė, kaip tvarkėsi Amerikoje veikusios lietuvių organizacijos ir išryškino, kaip veikia jo įdiegta, bet Amerikoje nepriėjusi JAV Lietuvių Bendruomenė.

Barzdukas, savo siaura politika nuvedęs JAV Lietuvių Bendruomenę į aklą gatvę, aiškina, kad JAV Lietuvių Bendruomenė esanti pati demokratiškiausia organizacija. Jis įrodinėja, kad demokratijos siekia lietuvių pačioje Lietuvoje, todėl visi turime jos siekti ir Amerikoje. Jis net cituoja Vilniaus turismo nariams Simo Kudirkos kalbos ištrauką, kad tikintų, jog Lietuvos lietuvių ir Amerikos lietuvių siekia to paties tikslo. Visi, rašo, nori kad Lietuva būtų nepriklausoma, lietuviška ir demokratiška.

Barzduko įsteigtame ir iki šio meto redaguojamame Pasaulio Lietuvių pirmuoju straipsniu eina redaktoriaus parašytas straipsnis "Demokratijos kelis". Tame straipsnyje jis neranda demokratijos kitose lietuvių organizacijose, bet pačioje Bendruomenėje demokratinę tvarką esanti pati geriausia. Jam labai nepatinka, kad kas nors suabejoja Bendruomenės "demokratija", o paaiškinimus apie Bendruomenės "demokratiją" jis nukėlė į laikraščio galą, kad nesimaišytų su "rimta" "Demokratijos kelio" studija.

Ilgose savo studijoje Barzdukas nesiteikė nurodyti, kodėl dabartinėje JAV Lietuvių Bendruomenės vadovybėje yra gryniasias frontininkų elementas. Prieš penkiolika metų JAV LB vadovybėje vienokias ar kitokias pareigas ėjo tai valstietis liaudininkas, tai socialdemokratas, o šiandien jau ir krikščionių demokratą sunku įžūrėti valdyboje arba kurioje nors atsakingo darbo komisijoje. Pradžioje buvo planuota įtraukti į JAV Lietuvių Bendruomenę gausius Amerikos lietuvius, bet šiandien visi seni veikėjai gražiai išstumti. Būtų buvę gražiausia, jeigu savo studijos pradžioje p. Barzdukas būtų paaiškinęs, kodėl visos kitos politinės grupės buvo taip sukurti iš Bendruomenės vadovybės išstumtos?

Savo studijos pabaigoje p. Barzdukas nustato taisyklę, ką kuri organizacija turėtų daryti "demokratiškai giliai", bet jis nieko neužsimena, kokių žingsnių turėtų imtis Bendruomenės vadovybė pačioje Bendruome-

VERITATI

P. STRAVINSKAS

Šio mėn. 4 — 7 dienų "Naujienuose" (jū net keturiuose laidose) paskelbtas Ged. C. Stanaičio straipsnis "Žalingos K. Būgos klaidos", kur sudirbtas, tiesiog į miltus sumaltas, sakysim, sukritikuotas K. Būga, apie kurį LE rašo, kad jis yra "vienas didžiausių lietuvių kalbininkų, savo darbais nusipelnusių ne tik lietuvių kalbos mokslui, bet ir bendrajai kalbotyrai". Straipsnyje išjuoktas, nuvertintas ir jo mokiny A. Salys, irgi vienas žymiųjų mūsų kalbininkų, lingvistų — kalbotyros specialistų, taip pat ir eilė kitų mūsų mokslininkų, straipsnio autoriaus su pašais-

neje. Barzdukas nustatė penkis pagrindinius dėsnius, kurių pirmi trys yra taikomi Vlikui, o tik tai ketvirtasis taikomas Bendruomenei. Jis skamba šitaip:

"4. Lietuvių Bendruomenė ir toliau vadovybės išsirenka demokratiškai, rinkimų reikalui sudarydama narių sąrašus". (Pasaulio Lietuvis, 1975 m. saus. Nr. 202 psl.)

Bendruomenę liečiantis dėsnius labai gudriai surašyta, tikrai barzdukiškai. Sako, kad Bendruomenė ir "toliau vadovybės išsirenka demokratiškai", tarytum jos iki šio meto buvo renkamos demokratiškai. Tame pačiame paragrafe vis dėl to padaryta šiokia tokia pažanga. Iki šio meto ir rinkimus eidavo be narių sąrašų, o dabar jau pats Barzdukas rašo, kad reikia tikslų sąrašų. Kiek atsimename, iki šio meto sąrašai būdavo sudaromi "rinkimų" dieną ir pačių "rinkimų" metu. Kas ateidavo balsuoti, tai tą prašydavo ir sąrašą. Kas neateidavo, tai tas ir sąrašą nebūdavo įtraukiamas. Prieš dešimtmetį balsavimo metu reikėdavo įmokėti nario mokestį, bet paskutiniaisiais metais "rinkimais" nariai nuo mokestio jau būdavo paliuosuojami. Kas norėdavo, tai mokėdavo, o kas nenorėdavo, tai galėjo ir nemokėti.

Paskutiniu metu buvo įvestas "balsavimas" paštu. Tas "balsavimas paštu" ir sukėlė didžiausią pasipiktinimą. Bendruomenės vadai pasinaudojo šia "teisine skykle" ir per "balsavimą paštu" įmetė į urnas po kelis šimtus balsavimo kortelių, kurios ir nusiųrė "rinkimus" tikrojo fronto pusėn.

Savo studijoje p. Barzdukas nieko nesako, kad prieš kiekvienus "rinkimus" keičiamos "rinkiminės" taisyklės. Jeigu nustatytos taisyklės fronto bičiuliams nebūtina, tai prieš pačius "rinkimus" jos pakeičiamos. Taisyklės turėtų būti visiems vienodos, nekaitaliojamos "rinkimų" metu. Jis tektų aptarti iš anksto, viešai paskelbti, kad kiekvienam organizacijos pareigūnui jos būtų žinomos ir aiškios.

Stasiui Barzdukiui, demokratinius principus išvijusiam iš Bendruomenės, nevertėjo šio klausimo kelti. Jeigu Barzdukas būtų įdiegęs demokratine dvasia Bendruomenę, tai visai nerinktiems Gečiams ir Gailioms nereikėtų uždarinėti skyrius ir skaldyti esamą Bendruomenę. JAV Lietuvių Bendruomenė tik pradeda organizuotis, o šiandien ji jau nedemokratiškai Barzduko nuostatų visai suskaldyta.

gininkams". Apstu ir vokiški priekabiavimų prie a. n. kaip pvz., prie A. Salio, kuris visai nepagrįstai smerkiamas, kad jis vokiečių kalba parašytoje savo knygoje pasivadinęs ne Antanu, o "Anton" krikštavardžiu.

Savo išvadas, daromas netgi visai be savų (originalių) samprotavimų autorius, daugiausia ramsto be rimtu, žinomo vardo ir garso mokslininkų mintimis, o iš laikraštinių spaudos straipsnių — straipsnelių ir pan. jo pasidarytomis ištraukėlėmis, remdamasis kokiomis pseudonimais, kaip pvz., kažkokiu A. Kizlaičiu, arba visai ne kalbininkais, ne kalbotyros specialistais, o kokiomis "inžinieriais", kaip pvz., inž. V. Žemaičiu, gal, ko gero, dar ir pačiu saviu, visai ne tos srities specialistu.

Nukrypęs nuo temos, Ged. C. Stanaičis įžeidinėja mūsų tikrai didelę asmenybę ir didžiausios, kokia gali būti tolerancijos vyra, katalikų filosofą ir buv. Lietuvos (VD) rektorį, visų pasaulėžvalgių ir politinių įsitikinimų žmonių, ypač gi socialdemokratų didelęje aukštumoje laikytą prof. Stasį Šalkauskį, skelbdamas šiame laikraštyje "mūsų laikų Trojos arkliu", lenkų mums duotą ir mūsų augštojo mokslo įstaigą įvestu mūsų tautos kenkeju, ką yra skelbęs čia anksčiau P. A. Klimavičius (kaip iš stiliaus sprendžiant mūsų "kalbininko" Ged. C. Stanaičio alter ego, tas pats pseudonimas) ir dėl ko aš 1974. XI. 16 d. "Naujienuose" pareiškiau savo griežtą prieštaravimą pateikdamas neginčijamus įrodymus, kad prof. St. Šalkauskis nei iš tėvo, nei iš motinos linijos nebuvo lenkas, kad jis savo gyslose neturėjo nei lašo lenkų kraujo.

Akivaizdoje to, kas čia pasakyta, manding, kiekvienas, skaitęs Ged. C. Stanaičio (pseudonimo) neva mokslinę K. Būgos kritiką pasakys, kad jo mokslas "gal ir geras", t. y. jis netarnauja tiesai.

Wuerzburgo universitetas, statytas prieš kelis šimtus metų, prie įeinamųjų durų turi labai prasmingą vieno tikto lotyniško žodžio motto:

VERITATI, t. y. — TIESAI. Tas reiškia, kad mokslas turi tarnauti tiesai.

Patarčiau mūsų pseudonimui "mokslininkui", mūsų laikraštyje skelbiamam labai abejotinas tiesas, nuvažiuoti Wuerzburgą ir, ties jo universiteto iškilmingo įėjimo durimis stabtelėjus, rimtai susimąstyti dėl to, ar jo "mokslas" rėjo tik suderinti osciloskopą ir tada prietaisą bus paruoštas.

Šį kartą jis dirbo vėlai naktį prie mažutės elektros lempučių, kabančios tarp jo girgždancio stalo ir medinės krosnies. Dvylikta valandą nakties elektra bus išjungta ir jis negalėjo drįsti uždegti žvakutę bijodamas, kad jo neįtarytų. Labai atsargiai jis apkaišiojo durų plyšius, kad litavimo kvapas nebūtų jaučiamas koridoriuje.

Karštingiškai jis pasilenkė prie osciloskopo paskutinėmis minutėmis prieš dvylikta valandą nakties. Kai jis mėgino sulituoti paskutinį kontaktą, jo pirštai sudrebėjo. Tuomet staiga, elektra užgeso.

Jis atsigulė į lovą ir ilgai žiūrėjo į tamsumą. Galų gale jis užmigo. Bet staiga pabudo išprkaitavęs ir drebedamas iš baimės. Jam rodėsi, kad jis girdi kažką einantį koridoriuje. Bet tai buvo tik nuovargio vaizduotė.

Rytą Gintąs, skubėdamas, išgėrė šiek tiek arbatos, tada atsargiai sudėjo savo išradimo dalis į dėžę ir paslėpė ją pastogėje, apdrovęs gabalais seno medžio. Jis, užrakinęs duris, eidamas laiptais žemyn kaip kasdien tikėjosi, kad su gera uosle šnipai neišskos jo daiktų, ką jie nuolatos darė — iškredami visus namo kambarius.

Naktį, kai Gintąs grįžo iš darbo, jis išėmė nebaigtą prietaisą iš slėptuvės. Jo širdis sunkiai daužė, kai jis litavo paskutinį kontaktą osciloskopo. Drebančiais pirštais įjungė jungtuvėlį, kurs turėjo

MŪSŲ SPAUDOJE

Komunistai kiršina pavergtų tautų žmones

"Tėviškos Žiburių" 5 nr. J. Vaičieliūnas pradėjo aktualią temą apie lietuvių ir gudų santykius. Straipsnyje "Lietuvos pašonėje naikinami lietuviai" jis aptaria gudų kilmę, istoriją ir prieina prie dabartinių lietuvių-gudų santykių, pavadindamas juos nebroliškais:

"Nors dabartinės Lietuvos propagandistai labai gražiai kalba apie brolišką respubliką, bet jos yra labai nebroliškos. Be to, jos ir Maskvos labai nelygiai traktuojamos: Lietuvoje rusai, lenkai turi savo šventoves, mokyklas, laikraščius ir t. t., bet tų teisių neturi lietuviai, kurie gyvena Gudijos teritorijoje ar pačioje Rusijoje. Gudijoje katalikų šventovės yra uždarytos, o pravoslavų cerkėbės paliktos veikti arba statomos naujos. Likviduojamos visos lietuviškos kultūrinės įstaigos, kurios buvo leistos Lenkijos okupacijos laikais: vaikų darželiai, skaityklos, klubai, kultūrinės organizacijos. Veikė "Ryto" ir šv. Kazimiero draugijų skyriai. Dabar visa tai panaikinta, o veiklūs lietuviai persekiojami, ištremiami ar uždaromi į kalėjimą. Taip elgiasi "broliškos" respublikos.

Kodėl vyksta lietuvių persekiojimas Gudijoje? Dėlto, kad ji įsako Maskva. Dėl to prieštasties lietuviškos Gudijos vietovės, kurios etnografiškai priklauso Lietuvai, nebuvo prijungtos prie Lietuvos respublikos. Net ir sovietinės Gudijos atstovų parodytas lietuviams palankumas — noras Lietuvai grąžinti jos etnografinius rajonus su ten gyvenančiais lietuvių Masėkvos nebuvo įvykdytas. Maskva įsako Lietuvoje gyvenantiems lenkams teikti įvairias lengvatas, nes Lenkija yra 30 mln. gyventojų kraštas, o Lietuva — 3 milijonų. Galimas dalykas, ir Gudijos respublikos vyriausybė lietuviams rodo žiaurumus tik Maskvos įsakymu, o Maskvai negali priešintis nei Gudija, nei Lietuva. Maskva siekia surusinti visą Gudiją, pirmoje eilėje joje gyvenančias mažumas. Gudijoje lietuviškos mokyklos uždarytos, o jų vietoje steigiamos ne gudų, o rusų mokyklos.

Gudijoje žiauriai paliečiami lietuviški reikalai ne tik kultūrinėje bei religinėje srityje, bet

tarnauja tiesai. Jei kartais rasniam "mokslininkui", mūsų laikraštyje skelbiamam labai abejotinas tiesas, nuvažiuoti Wuerzburgą ir, ties jo universiteto iškilmingo įėjimo durimis stabtelėjus, rimtai susimąstyti dėl to, ar jo "mokslas"

ir kolchozuose. Jei kolchozų sudaro lietuviški kaimai, jis išdraskomas ir to kolchozo žemė priskiriama prie kitų kolchozų, kur lietuvių nesudarytų daugumos. Net ir pavyzdingi lietuvių pareigūnai pašalinami dėlto, kad jie yra lietuviai. Pastarieji atleidžiami iš pareigų vykdomuosiuose ir partiniuose organuose. Lietuviams kunigams neleidžiama eiti pareigų lietuviškose Gudijos parapijose".

Naujienuose buvo rašyta apie reikimą pagrindinai peržiūrėti ir persvarstyti santykius su gudais, bent iševijoj sudarant kontaktus su atsakingais jų organizacijų vadovais. Ta proga tenka paminėti, kad Chicagoje, plikuojant prekybos su sovietais seminarus, YAF suruošto spaudos konferencijoje gudus atstovavo už gudo ištekeję lietuvių tē.

Kazys Petrskaitis

Skaitytojų Balsai

DOVANA IR GRAŽUS ŽODŽIAI

Floridos valstijos Palm Beach Lietuvių klubo valdyba paskyrė Naujienu paramai 15 dol. ir juos prisiuntė kartu su šiuo laišku:

Gerbiamieji,

Palm Beach Klubo Valdyba ypatingai vertina mūsų lietuviškosios spaudos reikšmę ir jos bendradarbių bei vadovų milžiniškas pastangas ją išlaikyti ir puoselėti.

Lietuviškosios spaudos reikšmę ypatingai pajunta tie mūsų tautiečiai, kurie yra dideliais nuotoliais atskirti nuo visų mūsų politinės ir tautinės veiklos centrų.

Širdingai dėkodami Jums už Jūsų gražias pastangas išlaikyti Jūsų laikraštį ir vis nuolatos tobulinti, mes vertindami Jūsų gerus norus nuolatos skelbiant informacijas ir apie mūsų apylinkės tautiečių gyvenimą bei jų visuomeninę veiklą, siunčiame čia Jums kuklų savo Klubu auką.

Ta pačia proga Palm Beach Lietuvių Klubu vardu siunčiu Jums visiems Jūsų laikraščio darbuotojams ir bendradarbiams širdingiausius sveikinius ir geriausius linkėjimus.

Jus didžiai gerbia

Jonas Daugėla

Klubu Valdybos Pirmininkas

"NAUJIENOS" BOLŠEVIKAMS YRA RAKŠTIS JŲ AKYSE

NEPRIKLAUSOMYBĖS

ARAS

Rašo MANTAS AUKSTUOLIS

I.

1946 m. šaltą žiemą, naktį, rusų mieste Velikiye Luki, jaunas, gražiai išaugęs, geltonais plaukais ir mėlynomis akimis technikas, išėjęs iš dirbtuvės, dirbęs iki vėlos nakties, skubėjo į savo skurdų kambarėlį. Gintas, lipdamas purvinais laiptais į pastogę, kur jis gyveno trejis paskutinius metus, apsižvalgė aplinkui, ar niekas nepastebėjo, kas jis neša priglaudes prie krūtinių ir suglamžytą popierį įviniotą pokelį.

Jis skubėjo vingiuotais laiptais į viršų. Pasiekęs savo kambarį, jis sustojo vos galėdamas atgauti kvapą: ne nuo nuovargio, nes jo kojos buvo stiprios, bet nuo didelio susijaudinimo, skubėdamas namo.

Įkišęs raktą į duris, jis pasuko į vieną kartą į dešinę ir du kartu į kairę, patikrinti, ar jam nesant, niekas nebuvo įėjęs į jo menkutį kambarėlį.

Šį kartą jis neužkūrė medinės krosnės pašildyti vandeniu arbatai be cukraus, kaip jis darydavo, sugrįžęs namo.

Vietoj to, drebančiais pirštais atidarė pokelį, kuriame nebuvo brangenybių, bet tik keli gabalai elektros vielos ir keli maži tranzistoriai ir kondensatoriai.

Šiuos tris metus jis dirbo braižytoju sta-

tistikos departamente bolševikų valdžios fabrike. Jis čia kiekvieną dieną, rizikuodamas savo gyvybę, pririnko reikalingų dalių keistam prietaisui, kurį jis montavo didžiausiojo paslaptį.

Dieną ir naktį, kai jis buvo laisvas nuo darbo, jis gamino siustuvą, kurs galėtų perduoti jautrius impulsus minties perdavimo bangų.

Tam pasiekti, jis montavo, taip vadinamą priimtuvą minčių, kurių ilgis turėtų būti toks pat, kaip jo. Šią naktį, įjungęs į savo prietaisą paskutinįjį transistorų, jis tikėjosi įjungti jungiklį ir surasti per plaučius vandenynus iš milijonų Amerikos gyventojų vieną asmenį, kurio minties bangą, vyra ar moters, atliktų jo minčių priimtuvui.

Nevalges ir negėres, jis atsisėdė prie girgždancio stalo, ant kurio stovėjo tas keistas įrenginys, apdengtas gabalėliu guminės medžiagos. Jis nudengė prietaisą ir pradėjo dirbti. Jis įjungė taip smulkias vėleles, kurias galėjo matyti tik su pagalba padidinamo stiklo. Bedirbdamas, jis atsiminė tą ryžtingą dieną prieš tris metus, nusprendė, žūt būt, pasiekti laisvąjį pasaulį.

Lietuvos mieste, Kaune, kur jis studijavo, jis matė Stalino kruvinus tankus, įsiveržusius į Lietuvos žemę. Jis matė vaikus, atskirtus nuo tėvų. Jis matė savo tautos žmones, sugrūstus į gyvulinius traukinio vagonus. Jis girdėjo pagalbos šaukiančius ir verkančius nuo sužvėrėjusių

rusų enkavedistų tremiančių juos į nežinią. Šie įvykiai privėdė jį iki pamišimo. Tada jis bėgo į mišką, daryti ką galima ir prisijungė prie partizanų. Jis suorganizavo stiprų, žūt būt kovotojų būrį; su kuriuo jis sustabdė išvežamųjų žmonių traukinius. Geležinėmis replėmis nuplovė vielas nuo durų ir išleido žmones — vyrus, moteris ir vaikus — bėgti ir slėptis, kas kur gali. Jis juos matė bėgančius į mišką. Bet kur jie bėgo? Ir koks buvo jų likimas?...

Nusivylęs, jis grįžo į miestą ir tapo bevaidžiu ir beasmeniu, neva, palankių Stalino vergijai. Bet savo dvasioj jis turėjo svajonę — surasti būdą pasiekti laisvą pasaulį. Jis turi surasti galimybę duoti žinią pasauliui koks baisus teroras vyksta Stalino pavergtos šalys.

Gintas nuvyko į Vilnių ir ten studijavo radijo tranzistorius. Bet nuolatos sovietų šnipų sekamas, jis nutarė vykti į Sovietų Sąjungą — tiesiai į lokio nagus, kaip sakoma. Mieste Velikiye Luki jis gavo darbą elektromechanikos dirbtuvėje. Ten jis buvo priglaustas vieno savo profesorų, pas kurį jis mokėsi. Profesorius, būdamas technikos departamento vedėju, padėjo Gintui surasti techninę medžiagą, kuri jam buvo reikalinga: Vielą, tranzistorius, geležį litavimui ir lempučių kontaktus. Su šiais daiktais Gintas pradėjo montuoti prietaisą — siųsti ir priimti minties bangas.

Dabar po trijų metų nepaprastų pastangų išradimas buvo beveik baigtas. Jis tu-

siųsti jo mintį į laisvąjį pasaulį. Iš pirmo jis pastebėjo ant rodyklės tik drebančią vibraciją. — Ar tai būtų šis mano sunkus darbas betikslis? — Jis mėgino dar kartą. Šį kartą net bijodamas pažvelgti į rodyklę. Bet rodyklė sušvito. Reiškia, jis buvo susijungęs su kažkuo iš anapus geležinės uždangos.

Laimėjimo mintys pynėsi, žodžiai patys gimė ant jo lūpų. — Aš turiu kalbėti. Aš turiu pranešti tuos baises įvykius, kurie ištiko mūsų tautą birželio 15 naktį 1940 metais, kai Stalino robotai ištrėmė keturias dešimtis tūkstančių šeimų iš Lietuvos į Sibirą jas sunaikinti.

— Aš buvau tada Kauno stotyje, kai vyras Daugalis buvo atskirtas nuo savo žeimės ir vaikų. Aš girdėjau motinos bevilgtį šauksmą.

— Daugali, Daugali! Jie atėmė ir mano vaikus. Jie ne tik išskyrė mus, išvarė iš gimtųjų namų ir pasisavino viską, ką mes turėjome, bet čia dar ir vaikus man iš rankų išplėšė. Daugali! Kur tu esi?

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite

Dienraštį

NAUJIENAS

Jos visad rašo

TEISYBĖ

TELEF. PR 8-3225

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES
IR GERKLES LIGOS
2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Prima liguos pagal susitarimą.
Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTU IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisai: HEmlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadienį, 1-7 val.,
antradienį, penktadienį nuo 1-5, treč.
ir šeštadienį, 1-3 val.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Klinikos
Medicinos direktorius,
1938 S. Manheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2728.

REZ.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepiu, skambinti MI 3-0001.

DR. K. A. V. JUCAS
Tel.: 763-3310 ir 489-4441
ODOS LIGOS - CHIRURGIJA
OFISAS
2403 W. NORTH AVE.
(Prie Western Ave. kampo)
Valandos pagal susitarimą.

Ofisai: HE 4-1812

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradienį,
ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9-12
val. ryto. - Šeštadienį ir sekmadienį
tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. - Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTU, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradienį, nuo 1-4 val. pietų.
Ketvirtadienį, nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį,
ir penktadienį, 9-12 val. vak. Šeštadienį
ir sekmadienį, 10-12 val. vak. Val. pagal
susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEmlock 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-6195

Prima liguos pagal susitarimą. Del
valandos skambinti telefonai: HE 4-2123.
Jei neatsiliepiu, tai telefonai: GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PROspect 6-5084

PIRMOSIOS DIENOS CHICAGOJE

Rašo JUOZAS ALEKNA

Jau minėjau, kad skerdymo loje dirbau po 12 valandų. Pradžioje gyvenau 18-toje kolo-
nijoje, o vėliau persikėliau į
Bridgeportą, gyvenau pas Gri-
gą. Jis turėjo namą, kuriame
išnuomodavo kelis kambarius.
Bridgeporte man buvo geriau,
arčiau darbovietės.
Paklausite, kiek aš, belup-
dams kiaulės odą, uždirbdavau?
Tada visiems tokiems
darbininkams, kokių buvau
aš, kuris nemokėjo nei angli-
škai, nei gerai vokiškai, nei pa-
galiau ir lietuviškai, temokė-
jo tik 15 centų į valandą. Dar
bas prasidėdavo 6 valandą ry-
to. Tą valandą pau turi būti
prie dirbtuvės vartų. Ten už-

rašydavo, kada ateidavau.
Teko dirbti nuo 6 valandos ry-
to iki 6 valandos vakaro. Tais
laikais buvo tik dvi pamai-
nos. Viena prasidėdavo 6 val.
ryto ir baigėdavosi 6 val. vaka-
ro. Duodavo pusę valandos
pietums. Šeštą valandą vaka-
ro prasidėdavo kita pamaina.
Ji tęsdavosi nuo 6 val. vakaro
iki 6 val. ryto.

Panašiai žmonės ir kamba-
rius turėdavo. Būdavo vienas
kambarys ir viena lova, bet
šeimininkės išnuomodavo tą
kambary ir tą lovą dviem vy-
rams. Kai pareina vienas, tai
išėina kitas. Teisingiau, jis
išėidavo kiek ankščiau, negu
kitas pareidavo. Kartais bū-
davo susigrūdimas. Dviem vy-
rams tekdavo miegoti vienoje
lovoje, bet tokių susigrūdimų
retai pasitaikydavo, tik dides-
nių švenčių metu, kai pristab-
dydavo darbą skerdyklose ar-
ba ilgesniam laikui jas užda-
rydavo.

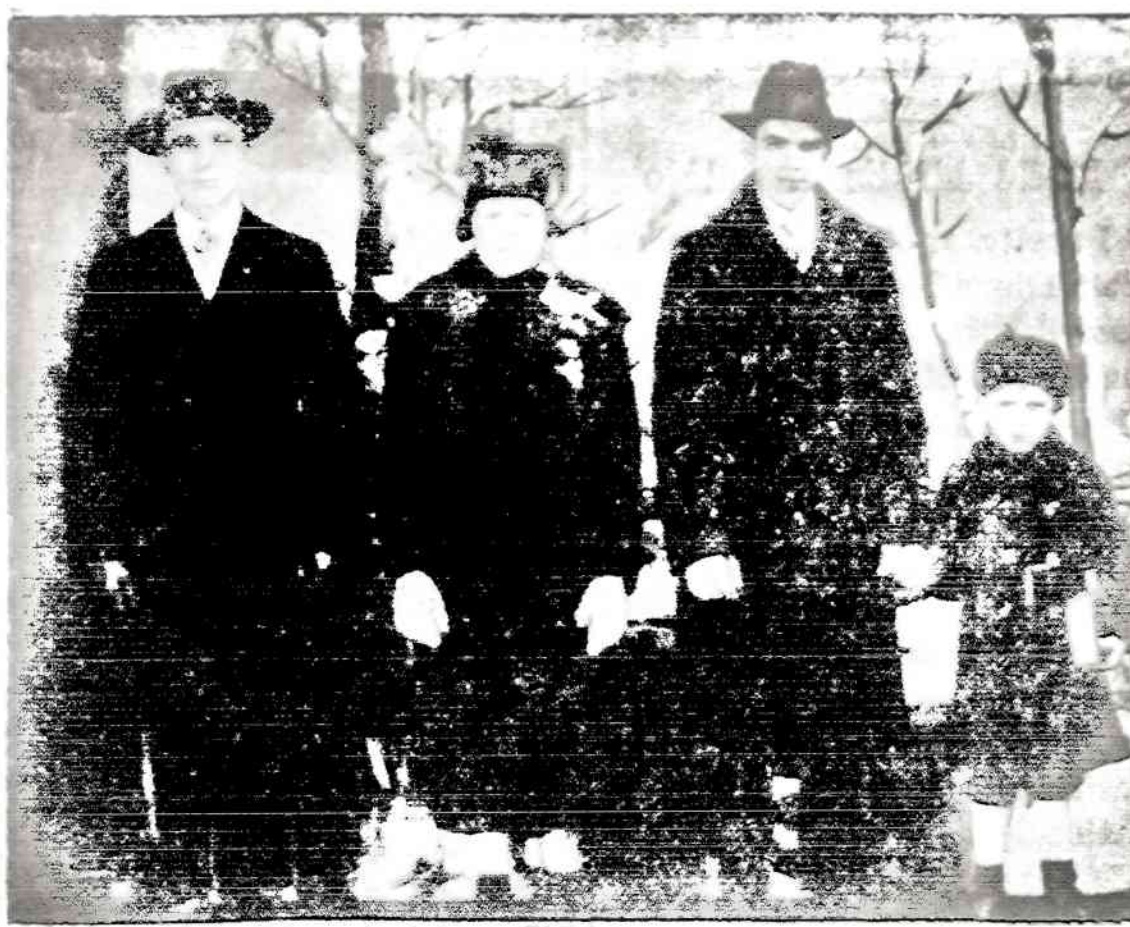
Turiu pasakyti, kad šeimi-
ninkės buvo pačios geriausios.
Bent man pasitaikydavo geros,
kiek aš jų turėjau. Buvau
jaunas, stiprus, be reikalo pi-
nigų nemėčiau, tai mane nu-
riai laikydavo. Ji jau turėda-
vo viską paruošusi, kad galė-
čiau tuojau nusiprausti, apsi-
rengti, paduodavo vakariene.
Kiti skųsdavosi, kad šeiminin-
kės gerokai apvaldydavo darbi-
ninkus, bet man pasitaikė ge-
ros. Sumokėdavo, kiek rei-
kėjo, tai mane apvaldydavo, pa-
maitindavo ir dar gerų patari-
mų duodavo. Kai pripratau
prie jos, tai man gaila buvo
palikti, kai reikėjo kitur kel-
tis.

Visą dieną dirbęs, uždirbdavau
po \$1.80. Padirbėjęs savaite-
tę, uždirbdavau \$10.80. Turiu
pasakyti, kad visus uždirbtus
pinigus man išmokėdavo. Tais
laikais nebuvo karų ir darbi-
ninkai valstybei mokėdavo ne-
turėjo mokesčių. Gal kiti ir mo-
kėjo, bet man atiduodavo už-
dirbtą kiekvieną centą. Karai
atnešė mokesčius nuo darbo.
Anksčiau valstybei mokėdavo
bankai, atsiimdavo iš miltų,
bet paprastas darbininkas pa-
likdavo ramybėje.

Turiu pasakyti, jog tai bu-
vo nepaprastai mažas mokestis.
Bet jeigu turėsi galvoje, kad
tarnyba caro kariuomenėje
man teatėdavo tik 75 ka-
peikas ir mėnesį, tai uždėdavo
buvo toks prastas. Tais laikais
už penkis centus galėdavai ne
tik pavalgyti, bet ir alaus at-
sigerti.

Darbas pradžioje buvo sun-
kokas, bet kai įpratau ir išmo-
kau vartyti papiautas kiaules,
tai jis man neatrodė toks sun-
kus. Darbas ir skerdyklą ma-
ne nuvedė mano dėdės drau-
gas. Darbe susiradau kitų
draugų, kurie man padėjo su-
rasti Bridgeporte kambarį.
Dirbtuvės formanas mane ap-
klausinėjo, pasižiūrėjo ar svei-
kas ir kitą dieną liepė pradė-
ti darbą. Buvau nuėjęs dėdės
nupirktais drabužiais. Jis man
liepė ateiti darbiniais. Jis ne-
norėjo, kad aš suteptčiau naują
eilutę.

Formanas man parodė, kaip
reikia kiaulį ir jaučių skū-
ras lupsti, kaip juos permesti
nuo vieno stalo ant kito, kaip
paleisti beveik verdantį vande-
nį ir nagų nenusiplykti. Jis
pats gražiai šerius nuskuto,
vandenį išleido, o vėliau įme-
tė tokio pikelio, kuris viską
nuėdė nuo paviršiaus. Pikelis
— tai tokia speciali druska, pa-
naši į lazurką, kai sušlampa.
Kai lietuviai parsineša pir-
mą algą, tai jie pirmiausia
eldavo į saldiną. Pirmą algą
reikia pragerti. Reikia iškelti
balių giminėms, kurie tave į
Ameriką ativežė, tau pirmus
žingsnius žengti pamokė, eilu-
tę ir kepturę nupirko, kad gat-

Is kairės į dešinę stovi Kazimieras Seniauskas, Alekšas Švogeris, Alekšas
žmona Seniauskaitė, Juozas Alekna ir jų sūnus Vincas Alekna.

vių hčiai tavęs nesumušų ir
iš tavęs nesitęsių. Aš taip
pat žinojau, kad ir man rei-
kės savo dėdei užfundyti, bet
man buvo gaila uždirbtų pini-
gų. Buvo gaila, nes visą laiką
man rūpėjo atsigabenti savo
seserį. Ji man buvo labai gera.

Karėnaukos žemė buvo ge-
ra, derli, bet iš viso gyven-
mas kaime buvo sunkus. Sun-
kus jis buvo vyrams, bet dar
sunkesnis mergaitėms. Jeigu
jos galėdavo ištekti už gero
vyro, tai viskas buvo pusė bė-
dos, bet pasogos neturint
mergaitė nebuvo vilties gerą
vyrą gauti. Aš mačiau, kad
vyresnis brolis sesę skriaudė.
Aš taip pat mačiau, kad ir pa-
motė su ja nebuvo drauginga,
tai visą laiką norėjau ją atsi-
vežti į Ameriką, kad ji pati
ant kojų atsitotų.

Be sesers, man dar rūpėjo
kitas dalykas, kuriam taip pat
reikėjo pinigų. Bet apie tai pa-
rašysiu kitame straipsnyje.
(Bus daugiau)

Clevelande jau turime susikūrusias dvi šaulių kuopas

Tokią žinią pirmiausia teko
pastebėti "Draugo" dienraštyje.
Jame (Nr. 26, sausio 31 d.)
buvo taip pasakyta:

Clevelande jau turime dvi
šaulių kuopas: dr. K. Pautie-
niaus vadovaujamą Karininko
Juozaus pavičiaus kuopą ir muz.
Alfonso Mikulskio vadovau-
jamą Žalgirio kuopą.

Kai kurie mūsų žmonės, ku-
rie jau buvo pasiruošę įstoti į
Šaulių Sąjungos organizaciją,
lėmė galvoti apie tinkamesnį
pasirinkimą: ar įstoti į Juoza-
pavičiaus kuopą ar į Žalgirio
kuopą. Toks klausimas jiems
nėra aiškus. Kiti į tokį klausimą
dar taip atsako: dar reikia
tikrą laiką palaukti, nes
tik kiek vėliau viskas geriau
paaškės. Jau dabar kai kurie

žmonės iš Juozapavičiaus kuo-
pos yra pabėgę į Žalgirio kuo-
pą.

Man pačiam taip pat pasida-
rė neaišku: kodėl kai kurių
žmonių buvo sugalvota įsteigti
antrą šaulių kuopą; juk tame
pat mieste paprastai apsieina-
ma su viena įsteigta tos pat rū-
šies organizacija. Man vienas
asmuo paašikino, kad kai kas
nėšutinka su Juozapavičiaus
kuopos vadovo elgesiu todėl
buvo sugalvota įsteigti kitą
kuopą.

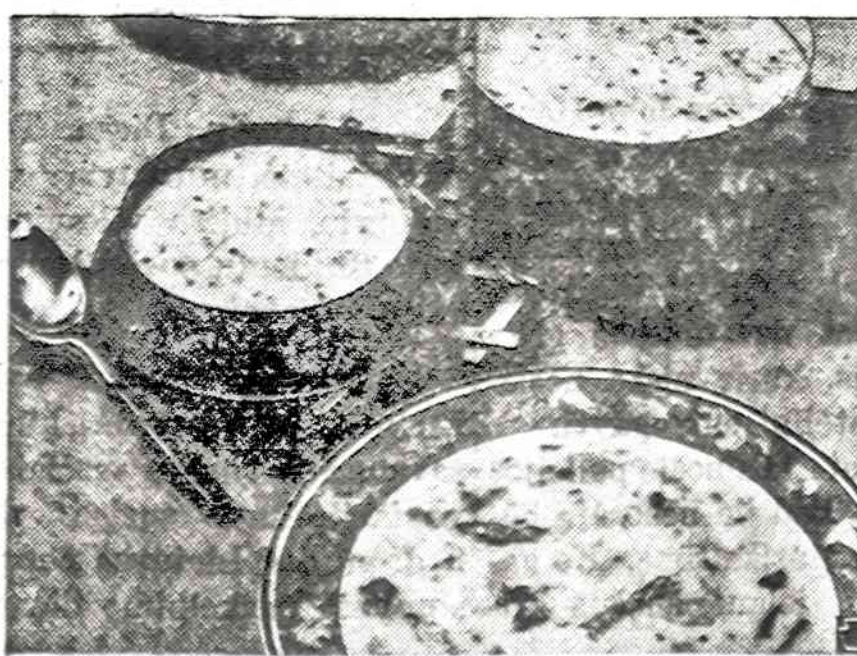
Kyla man dar vienas klausim-
as: ar negalėtų tie atsisky-
rėliai nuo Juozapavičiaus kuo-
pos nuodugnai paašikinti,
kokios priežastys paskatino
juos sukurti kitą šaulių kuopą,
pavadintą Žalgirio kuopa.

Žinoma, kartais didesniuose
miestuose kokia nors įkurta
draugija turi savo skyrius tam
tikslui, kad dalyviams visada
būtų lengviau juos pasiekti.
Tenka dabar laukti reikiamų
visa tam paašikininimų.

A. Kelmūtis

Kasmet 350,000 savižudybių

UNESCO surinktais duomeni-
mis, metų bėgyje pasaulyje įvyk-
sta apie 350,000 savižudybių, nors
geroką dalį savižudybių, ypač mo-
terų, pasiseka išgelbėti. Pavyz-
džiui, Vokietijoje 1965 metais
buvo 7,026 pasikėsimai nusi-
žudyti, bet nusižudyti "pasise-
kė" tik 3,700 asmenims. Iš vyrų
savižudybių daugiau kaip 50% sa-
vo tikslo atsiekė Vokietijoje savi-
žudybės rekordo pasiekė 1945
metais "Trečiajam Reichui" žlu-
gus, kai tūkstančiai piktadarių,
kuriems nepasisekė savo "dar-
bų" paslėpti, pasekė Hitlerio
Goebelo, Goeringo ir Himlerio
pavyzdžiui. Normaliais laikais
Vakary Vokietijoje pasikesini-
mų prieš savo gyvybę iš 100,000
buvo Berlyne 34, Dresdene ir
Leipcege po 31, Hamburge 27.

Savor Asparagus in Cream Soup

Bunches of fresh asparagus in the market are always a signal
for rejoicing for all lovers of this very special vegetable. Serve
it often while it is in season. Before cooking, wash in cold water
to remove any sand that may be clinging to the stalks or hidden
under the scales. Then cook just until tender, 10 to 15 minutes,
preferably in a covered pot with about 2 inches of salted
water. Dress it with Hollandaise or Cheese Sauce—or make
Cream of Asparagus Soup. Making your soup from the fresh
vegetable is very simple and it will have real gourmet flavor.
Thicken it delicately with Argo corn starch and add just
enough nutmeg for seasoning.

Cream of Asparagus Soup

2 tablespoons margarine	2 cups milk
2 tablespoons corn starch	1/2 cup asparagus broth
1 teaspoon salt	1 1/2 cups cooked, chopped asparagus
1/4 teaspoon pepper	
1/4 teaspoon ground nutmeg	

Melt margarine in 2-quart heavy saucepan. Add corn starch,
salt and pepper and mix well. Remove from heat, gradually
add milk and 1/2 cup of the broth left from cooking asparagus,
mixing until smooth. Cook over medium heat, stirring con-
stantly, until mixture thickens, comes to boil and boils 1 min-
ute. Stir in asparagus and nutmeg. Makes about 1 quart.

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAISKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Šviesa šviečia tamsybėje, bet tamsybė jos neapėmė". Jono 1:5.

Kiekvienas, kuris priima tiesą, turi džiaugtis gaves ją; jis taipgi tu-
ri rodyti ją kitiems. Mes esame įpareigoti šviesti kitiems. Randame pa-
rašytą: "Taip šviečia jūsų šviesa žmonių akivaizdoje, kad jie matytų jūsų
gerus darbus ir šlovintų jūsų Tėvą dangiuje". Todėl yra svarbu, kad mes
stengtumės vesti kitus į Dievo Žodžio šviesą. Mūsų Viešpatys yra pasą-
kęs, kad jei kas gėdysis skelbti jo Žodį, tai ir jis pagaliau gėdysis tu, ku-
rių taip daro. Tokių jis negalės pristatyti savo Tėvui ir pasodinti su sa-
vim savo garbės soste.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite
nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629.

SV. RAŠTO TYRINĖTOJAI

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telef.: 8Rovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef.: TOWnhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKST. AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ISTAICA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicagos
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI
MAS DIENA
IR NAKTLI
*
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET

REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE

Virginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HASTED STREET

Phone: YArds 7-1911

Jungtinių Tautų sudėtis

Kaip per 10 metų pasikeitė Jungtinių Tautų Organizacijos (JTO) sudėtis, štai keli duomenys: 1955 metais JTO turėjo 117 narių-valstybių, jų tarpe 31 juodosios rasės, 21 spalvotų (jų tarpe ir arabų šalys), esančių santykiuose su marksistinių kraštų bloku, 16 neaiškios nusistatymo kraštų (Centrinės ir Pietinės Amerikos) valstybės. Pirmieji trys susigrupavimai jau pradžioje JTO nutarimus lėmė savo balsų dauguma.

1970 metais JTO jau turėjo 123 narius ir pirmųjų trijų susiblokavimas jau apėmė 73 narius — valstybes.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURSTEINA

Tel. 263-5826 (staigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Išėjusi iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos krašto politikai. 102 psl. Kaina \$1.50. Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

SIUNTIMAI Į LIETUVĄ

MARIA NOREIKIENĖ — VYTAUTAS ŽUKAUSKAS
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTIMAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai sertifikatai.

V. VALANTINAS

JUBILIEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJIENOMS šiemet suėjo 60 metų. Minint tai sukausti gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjas bei lietuviškos spaudos pirmūnų ir atliekančių būtiną pareigą amžinam lietuvių išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vaju.

NAUJIENOS tvirtai stovi ir kovoją su Lietuvoje ir pavergtu lietuvių laisve, neidamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų igaliojimu.

NAUJIENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.

NAUJIENOS atstovauja tvyliaja lietuvių dauguma žiaisi pasimetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visoms idoms, naudingos ir reikalingos, net būtinės. Ne veltui, geroje draugijoje girti Naujienos yra mada. Lai ta mada tampa jas prenueruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų progą skelbdama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvių pasekti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžius užsiimančius. Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos lietuvių, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuvių reikalų renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$30.00, pusei metų — \$16.00, trims mėn. — \$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$26.00, pusei metų — \$14.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitė nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

☐ Siunčiu ..... dol. Naujienų prenumeratai, Jubiliejinio vajuos proga paremdamas lietuvišką spaudą.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDE IR VARDAS .....

ADRESAS .....

Paskutinių 4 metų bėgyje (1970—1974) į Jungtines Tautas priimta dar 12 narių, iš jų keturios, „reprezentuojančios arabų valstybes“, keturios — juodosias rases ir dvi — komunistines (R. Vokietija ir „Liaudies Kinija“), užėmusi pašalinatos Tautinės Kinijos arba Taivano vietą.

Dabar Jungtinės Tautos turi 123 narius, kurių tarpe yra 83 nariai, taigi didžiama valstybių, priešingų Vakarų, arba jų vadinamom kapitalistiniams pasauliui.

Nešvariausia jūra pasaulyje

Barcelonoje, Ispanijoje, įvyko 18 valstybių konferencija, pasitarti dėl bendros akcijos Vidurinio jūrai apvalyti, kuri dabar skaitoma nešvariausia jūra visame pasaulyje.

Ispanijos ūkio pažangos ministras Joaquín Gutierrez Cano savo kalboje kvietė konferencijoje dalyvaujančias valstybes mesti savitarpis politinius skirtumus ir „bendromis pastangomis gelbėti — švarinti Vidurinio jūrą, kuri jų teritorijas jungia“. Konferencijoje dalyvavo ir Izraelio delegacija ir septynių arabų valstybių delegacijos; iš Europos dalyvavo 10 valstybių.

o JAV ir SSSR atsuntė stebėtojus.

Meilė klūtis nugalėjo

Praeitų metų vasarą čekai gietė Diane Nemec, 23, buvo su amerikiečių ekskursija nuvykusi į Sovietų Rusiją ir liepos 14 d. Maskvoj vedė 37 metų rusą Sergėjų Ignashevą. Tris mėnesius trukę, kol gavo sovietų valdžios leidimą vedyboms, o po vedybų — neleido Dianei vėžtis drauge savo vyrą Amerikon. Tik šiomis dienomis, po 7 mėnesius trukusių pastangų, Sergėjui leido išvažiuoti pas savo žmoną.

„MILŽINŲ“ PORA

Shelbyville, Indianoje, gyvena mergaitė Sandy Allen, 19 metų amžiaus, pripažinta aukščiausia moteris visame pasaulyje; ji yra 7 pėdų ir 5 colių aukščio. Pagaliau atsirado beveik tokio pat aukščio jaunas vyras Dan Gerber 22 metų amžiaus ir 7 pėdų ir 2 colių aukščio, gyvenantis Flora, Ill., mieste. Jis ir Sandy praėitą savaitę turėjo pirmąjį susitikimą ir milžiniškus pietus, kur jie suvalgė keturis šrimų kokteilius, tris po 8 uncijas fillet mignonus, dvigubą porciją ledų, dvi milžiniško didumo kepas bulves, trigubą bananų porciją ir du stiklus gazuoto gėrimo; Dan (Gerber) suvalgė veik tiek pat, tik vieną keptą bulvę ir 19 gazuotų gėrimų.

Po pietų jis reporteriams pasakė, kad su Sandy praleido malonią laiką ir žadėjo netrukus vėl su ja susitikti, o kad ji yra už jį dar coliais didesnė, tai jam nekenkia.

Praeitą kartą juos lydėjo Dano sesuo Mrs. Judy Bryan ir Sandys 6 metų amžiaus brolis.

VIEŠAS MOTERS ISPRIEIVARTAVIMAS

66 metų amžiaus Roseta Harris, gyvenanti 5931 S. Carpenter St., praeitą sekmadienį viešai buvo išprievartauta prie 59-tos ir Morgan gatvių.

Nusikaltimo vietos susirinko didokas būrys stebėtojų, tarp jų būty nemokamai stebėję suaugusiems rodoma kriminalinė filmą „Pravažiujantieji“ taip pat matė vykstantį senos moters išniekinimą, bet jie, trimituodami mašinos trimitus, stengėsi pravažiuoti ir nepaliesiti susibūrusių žmonių, visai nekreipdami dėmesio į moters pagalbos šaukiantį balsą. Jie nemėgino sutrūgdyti niekšiško moters užpuoliko.

Vėliau nelaimingoji moteris buvo pakarta 1011 West 59-toj namo verandoje. Spėjama, kad ji buvo pagrobta, bevykstant jai į darbą Chicago Red Mental Health Center, esančiame 6500 West Irving Park.

Policos seržantas John Hensley, tyres minėtą įvykį ir klausinėjęs liudininkus, pasakė, kad didelė gėda viešai prievartauti seną moterį, sumušti ją ir suniekinti, bet dar didesnė gėda stebėtojams, kurie nieko nesėmė nusikaltėliui sutrugdyti.

Stebėtojai teisinioj policijos pareigūnui, kad jie nemorėje būtų įjelti į tą nusikaltimą. Ko galima laukti, jeigu panašus kri-

ERDVILAS MASIULIS

Architektas Erdvilas Masiulis, gyvenantis Beverly Shores, Indiana, ir įtrauktas į apylinkės amerikiečių visuomeninį darbą, gavo Vietovių vadų ir Išklesnių amerikiečių pažymėjimą. Biografinė Amerikos Instituto redakcinė komisija, pripažindama p. Masiulio vertingus patarnavimus vietos gyventojams ir valstijai, parinko ir nutarė įtraukti jį į dviejų šimtų 1975—1976 metų vietovių vadų ir išskilėni amerikiečių leidinį.

minalinis užpuolimas ištiktų mūsų šeimos narius?

Stasys Patlaba

Dienos šviesos laikas

Kitą sekmadienį, vasario 23 dieną nuo 2 valandos ryto visoje Amerikoje grįžta dienos šviesos taupymo laikas pavarant laikrodžius viena valanda pirmyn. Tuomi baigsis 4 mėnesius trukęs standartinis laikas ir, jei Kongresas nedarys jokių pakeitimų, nuo ateinančio rudens spalio mėnesio grįš normalus laikas — pusę metų standartinio ir kita pusė metų dienos šviesos arba vasaros laiko.

Kongresas, Niksonui prezidentaujant, taupymo sumetimais buvo pailginęs vasaros laiką iki 10 mėnesių ir vėl sutrumpinęs iki 8 mėnesių. Nuo ateinančio sekmadienio vasario 23 dienos, prasideda 8 mėnesių „vasaros laikas“.

Ketvirtas milijonierius

Illinojaus valst. literijos ketvirtasis milijonierius „gimimo“ diena bus šio vasario mėnesio 22 diena. Laimingojo tiketo traukimas įvyks Golf Mill Shopping Centre. Laimėtojas per 20 metų gaus kasmet po 50,000 dolerių. Antras iš eilės stambus tiketas bus \$100,000 ir aštuoni tiketai po \$10,000. Loterijos tvarkytojai sako, kad iki traukimo dienos kvalifikuotų milijonierių tapti lošėjų skaičius gali padidėti iki 150 ar 180. Visi kvalifikuotieji dalyvauti milijoninio tiketo traukime gauna mažiausiai po \$1,500.

„Milijonieriaus“ lošimas įvyks kai yra parduota apie 30 milijonų tiketų arba maždaug kas šešios savaitės.

TRUMPAI

— Lietuvių Diena Toronto universitete, numatyta vasario viduryje, atidėta vėlesniam laikui. Studentų susirinkimas bus vasario pabaigoje.

— Toronto skautai pakvietė Lietuvos kariuomenės kūrėjus — savanorius garbės svečiais į savo iškilmingą sueigą vasario 9 d. minint Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo dieną.

Jaunavedžiai Zsa Zsa Gabor ir Jack Ryan, jos kaimynas, kuris uždirbo daug pinigų su tėlimis „Barbi doli“.

HELP WANTED — MALE-FEMALE

Reikia Darbininkų ir Darbininkių

COUPLE NEEDED LIVE IN PRIVATE ROOM

Woman for housekeeping. Man for general maintenance. School, age children. Good pay and home. Some English helpul. Des Plaines. 824-5700

— Jonas Karka, Lietuvių Journalistų S-gos Toronto sk. pirm., išsiuntinėjo to skyriaus paruoštus pranešimus anglų kalba spaudai apie Lietuvą.

— Dayton, Ohio, lietuviai minės Lietuvos nepriklausomybės šventę Vasario 16 d. 2 val. pamaldomis Šv. Kryžiaus bažnyčioje, o 3 val. Lietuvių klubo salėje, 922 Valley St., bus minėjimas, meninė programa ir vaisės. Pamaldas laikys ir minėjime kalbės arkivysk. Nicholas Elko.

— Ponja Ona Martinkus iš Gage Parko apylinkės išvyko mėnesiui atostogų į Arcadia, Fla.

— Alfonsas Ridikas, Afton, N. Y., po ilgesnės pertraukos vėl tapo Naujienų skaitytoju, jas užsisakydamas vieneriems metams. Ta proga jis rašo, kad Naujienų pasiilgo, nes už jas nėra geresnio laikraščio.

— Charles A. Beacham iš šiaurinės miesto apylinkės, lietuviškos veiklos veteranas ir veiklus demokratų partijoje, po ilgesnės pertraukos vėl užsisakė Naujienas, kad galėtų sekti lietuvišką gyvenimą bei lietuviškus reikalus ir kur tik galima prisidėti prie bendro darbo. Jis dirba miesto valdyboje.

— Zigmas Stankus, Hammond, Ind., pratęsdamas prenumeratą, parėmė Naujienas 5 dol. dovana. Ta proga malonu priminti, kad jo rekomenduoti nauji skaitytojai tapo nuolatinių prenumeratoriais ir rėmėjais.

— Vincas Vitkas — Vitkauskas, Calder, Sask., Canada, pratęsdamas prenumeratą, atsiuntė Naujienų paramai 6 dol. Ona Bieliūnaitė iš La Salle prie Montreale atsiuntė 4 dol.

— Antanas Kuras iš Marquette Parko apylinkės kiekvienais metais paremia Naujienas pridėdamas prie prenumeratorų dovana. Šiemet jis atsiuntė 6 dol. Vienas tos apylinkės tautietis užsisakė Naujienas 6 mėn. Naujienų vadovybė dėkoja visiems rėmėjams, platintojams ir prenumeratoriams. Visi lietuvių kviečiami susipažinti su Naujienomis ir jas užsisakyti. Jos yra siunčiamos susipažinimui 2 savaites nemokamai su ilgais gautais pageidavimais arba prisiųstais galimų skaitytojų adresais.

— Bridgeporto apylinkės lietuvių, Naujienų skaitytoja, pratęsdama prenumeratą, įteikė Naujienų paramai dešimkę, bet pavardės prašė neskelbti. Taip pat malonu buvo išgirsti jos komplimentus daugeliui bendradarbių už jų įdomius ir naudingus straipsnius įvairiomis temomis ir lietuvių reikalais. Frank Birbilas iš Marquette Parko apylinkės atsiuntė 3 dol.

— Petras Ramanauskas iš Marquette Parko apylinkės baigė chemijos mokslus bakalaurolaisnuo Illinois Technologijos institute. Dennis Demereckis baigė kompiuterių mokslus.

— Juozas Bacevičius, Marquette Parko Lietuvių namų savininkų organizacijos pirmininkas ir nekilnojamo turto pirkimo — pardavimo tarpininkas, sudaro delegaciją kreiptis į Chicago Lawn policijos distrikto vadovybę dėl didėjančių nusikaltimų apylinkėje. Kovojant su nusikaltimais ir nusikaltėliais visų piliečių bendradarbiavimas yra būtinas. Svarbu, kad nusikaltėliai ir plėšikai neįsprastų lankyti nusikaltimų tikslais mūsų apylinkes.

REAL ESTATE.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIŲ NUOSIMCIAIS MĖNESINIAIS ISSIMOKEJIMAI

DĖL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS — PARDAVIMAS — VALDYMAS —
NOTARIATAS — VERTIMAI

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŲRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

LAIKAS GERĖJA

ARTI KEDZIE prie parko 12 m. 2 butų po 5½ kambarių mūras ir mūro garžas. Atskiri šildymai. \$44,000.
PAJAMOMS gražus bungalow Marquette Parke. 2 butai, 6 ir 3 kambariai. Gazu šildymas. 50 pėdų lotas. Garžas. \$31,800.
SVIESUS, DIDINGAS 16 m. 3 butų mūras ir mūro garžas. Atskiri šildymai. Alum. langai, 40 pėdų lotas. Marquette Parke. \$46,000.
2 BUTŲ MŪRAS ir 2 auto garžas. Atskiri nauji gazu šildymai. Karpetai. Alum. langai. Arti ofiso. — \$28,500.
LABAI SVARUS NAMAS — palikimas Brighton Parke gazu šildymas. Laisvas žemių. \$12,900.
4 BUTŲ didelis mūras neša 15% investuoto kapitalo. Platus lotas, atskiri gazu šildymai. Platus lotas. \$30,000.
DIDELIS 5 KAMBARIŲ 2 aukštų 20 metų mūras, 1½ vonios. Sausas pušinis beismantas. Blokas ir pietus nuo Marquette Parko ir Kedzie. — \$22,950.
2 AUKŠTŲ MŪRAS — pinigams rinkti. Marquette Parke. Dabar duoda pajamų apie \$8,000 metams. Vieną senutę negali prižiūrėti ir atiduoda už \$40,000.
3 BUTŲ OCTAGON originalas, modernus viduri. 3 auto mūro garžas, gražiam Marquette Parke. \$45,000.
10 BUTŲ MŪRAS, naujas gazu šildymas, alum. langai, 60 pėdų lotas, 2 auto mūro garžas, virš \$17,000 pajamų. Arti mūro. \$77,000.
2 BUTŲ MŪRAS ir 2 auto garžas. Arti vienuolyno. \$29,000.

VALDIS REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

BUTŲ NUOMAVIMAS, ĮVAIRŲ DRAUDIMŲ NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS — PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu mieste ir užmiesty naufus ir perstatau senus visu rūšiū namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.
DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.,
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

DĖMESIO

62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$112 metams automobilio Liability apdraudimas.
Kreiptis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

M. A. ŠIMKUS

Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Taip pat daromi vertimai, giminių išskvietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitoki blankai.

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.,
Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

A. G. AUTO REBUILDERS

Cia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
3516-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 774-5888
Anicetas Garbaziūskas, sav.

BIZNIERIAI KURIE GARSINASI
„NAUJIENOSE“ — TURI GERIAUSIA
PASISEKIMA BIZNYJE